

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

*Badanie ewaluacyjne współfinansowane
przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego*

Raport z badania ewaluacyjnego projektu systemowego Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Wielkopolskiej pt.:

„Postaw na przyszłość”

realizowanego w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL

Zamawiający:

Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej
ul. Kosynierów 46
63-000 Środa Wielkopolska
Tel: 61 285 80 32 Fax: 61 285 80 31

Wykonawca:

InfoAudit Sp. z o.o.
02-954 Warszawa, ul Kubickiego 19 lok 24
Tel: 22 894 35 81 Fax: 22 858 90 08
e-mail: ewaluacja@infoaudit.com.pl; www.infoaudit.com.pl

Podsumowanie

Niniejszy raport prezentuje wyniki badania ewaluacyjnego projektu systemowego realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej pt. „Postaw na przyszłość” w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL. W wyniku realizacji badania rekomenduje się utrzymanie następujących praktyk, które przyczynią się do podniesienia, jakości i skuteczności projektu w najbliższych latach:

- *Utrzymanie wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, jako najskuteczniejszej formy wsparcia.*
- *Utrzymanie w projekcie wsparcia w postaci stażu, jako skutecznej formy aktywizacji zawodowej, która umożliwi zdobycie doświadczenia zawodowego i w konsekwencji zdobycie zatrudnienia.*

Wykonawca postuluje także realizację zaleceń o charakterze kluczowym z punktu widzenia sytuacji na powiatowym rynku pracy i dużej liczby osób z wykształceniem zawodowym, która nie może znaleźć sobie miejsca pracy a także wzrostem liczby firm dzięki środkom z projektu:

- *Opracowanie strategii kompleksowego wsparcia rozwoju edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie średzkim w kontekście wymagań współczesnego rynku pracy.*
- *Monitoring efektywności i trwałości pozytywnych efektów wsparcia w ramach projektu, w szczególności wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Realizacja monitoringu na poziomie województwa pozwoliłaby na ocenę całościową tej formy wsparcia w regionie. Badanie to umożliwiłoby wypracowanie rekomendacji w zakresie zmian poprawiających efektywność i skuteczność tej formy wsparcia i zaproponowanie zmian o charakterze systemowym.*

Dodatkowo Wykonawca podnosi w niniejszym Raporcie kwestię zmian o charakterze systemowym związanych z warunkami udziału i realizacji poszczególnych form wsparcia i aktywizacji bezrobotnych, które zachęcałyby zarówno pracodawcę do zatrudniania takiej osoby oraz samego bezrobotnego do wzięcia udziału w danej formie wsparcia:

- *Wprowadzenie zasady kompleksowości rozwiązań kierowanych do osób wspieranych przez powiatowe urzędy pracy np. w postaci poradnictwa – doradztwa – pośrednictwa przy wszystkich formach aktywnego wsparcia dla bezrobotnego.*
- *Opracowanie systemu zachęt do zatrudniania osób powyżej 50 roku życia i do udziału w aktywnych formach aktywizacji osób bezrobotnych w celu zwiększenia udziału tej grupy osób w projekcie oraz dostosowanie form wsparcia do potrzeb tej grupy bezrobotnych np.*

o kompleksowy system refundacji przygotowania stanowiska pracy dla osób 50+ oraz szkoleń zamawianych przez pracodawcę.

Streszczenie

Niniejszy raport jest raportem końcowym z przeprowadzonego badania ewaluacyjnego mającego na celu ocenę, jakości projektu systemowego realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej pt. „Postaw na przyszłość” w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oraz wpływu podejmowanych w ramach tego projektu działań na podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia uczestników.

Ewaluacja ma charakter badania mid-term – jest realizowana w połowie okresu wdrażania projektu. Ocena poprawności wdrażania dokonywana w trakcie trwania projektu wraz z rekomendacjami może w znacznym stopniu zainicjować poprawę trafności, skuteczności oraz efektywności prowadzonych działań w najbliższych latach i wpłynąć w sposób bezpośredni na dostosowanie zakresu wsparcia bezrobotnych w ramach projektów systemowych realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej.

Raport zawiera następujące elementy:

- Podsumowanie;
- Streszczenie;
- Spis treści;
- Wprowadzenie opisujące cele i zakres badania;
- Opis zastosowanej metodologii wraz z koncepcją badań;
- Opis wyników ewaluacji zawierający ocenę, jakości projektu pod kątem przyjętych pytań badawczych;
- Wnioski i rekomendacje.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

Charakterystyka lokalnego rynku pracy to przede wszystkim dominacja sektora produkcyjnego w strukturze zatrudnienia mieszkańców powiatu. Wśród bezrobotnych dominują osoby młode – ponad połowę bezrobotnych stanowią osoby, które nie ukończyły 35 roku życia. Znaczny jest także odsetek osób o niskim poziomie wykształcenia wśród bezrobotnych – ponad 57% stanowią osoby z wykształceniem niższym niż średnie. Stopa bezrobocia w powiecie jest stosunkowo niska i wynosiła w 2009 roku 13,4% czyli więcej niż średnia wojewódzka wynosząca 7,5%.

Ogólnym celem założonym przez Powiatowy Urząd Pracy do realizacji w ramach projektu była „poprawa jakości zasobów ludzkich oraz wzrost zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców powiatu”. Osiągnięcie tego celu opiera się na realizacji celów szczegółowych nakierowanych na:

- Stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w powiecie średzkim, poprzez działania na rzecz dalszego doskonalenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych oraz możliwości zdobycia doświadczeń zawodowych;
- Objęcie wsparciem i zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych;
- Zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy: kobiet, osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach zawodowych lub nie posiadających ich w ogóle oraz osób po 40/50 roku życia.

Cel projektu wpisuje się w problematykę lokalnego rynku pracy. Projekt objął wsparciem bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej niemal w większości przypadków zrealizował zaplanowane wskaźniki. Niższy niż zakładany w projekcie była jednak wartość wskaźnika odnosząca się do liczby utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej w przypadku osób w wieku 50-64 lata oraz liczby osób w wieku 50-64 lat, które zakończyły udział w projekcie. Pod względem wykształcenia projekt w największym stopniu objął wsparciem osoby z wykształceniem ponadgimnazjalnym. Bezrobotni z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niższym stanowiły jedynie 12% wszystkich uczestników projektu. Oznacza to, że projekt w większym stopniu objął wsparciem osoby lepiej wykształcone, podczas gdy w strukturze bezrobotnych powiatu dominują osoby o niskim poziomie wykształcenia. Zjawisko to potwierdza tezę o niedostosowaniu instrumentów rynku pracy dostępnych w ramach Poddziałania 6.1.3 do potrzeb osób długotrwale bezrobotnych i o niskim poziomie wykształcenia. Podobny problem dotyczy osób starszych, również mało licznie reprezentowanych w projekcie.

Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej nie miał problemów z zarządzaniem projektem. Działania realizowane były terminowo. Komunikacja beneficjenta systemowego z otoczeniem była właściwa – zarówno z uczestnikami projektu jak i Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu.

Projekt okazał się użyteczny dla jego uczestników. Większość badanych beneficjentów ostatecznych projektu jest zdania, że pomoc uzyskana w ramach projektu przyczyniła się do zmian w ich życiu zawodowym. Najczęściej poprawę własnej sytuacji dostrzegają badani, którzy otrzymali jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Pozostałe formy wsparcia także okazały się skuteczne.

Mocną stroną projektu w opinii badanych jest dobra współpraca z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Wielkopolskiej – tego zdania jest ponad 42% badanych. Beneficjenci ostateczni projektu docenili także dobre miejsce realizacji projektu. Co więcej, w opinii 72% badanych projekt nie miał słabych stron.

Projekt okazał się użyteczny dla jego uczestników, a co najważniejsze trwały. Po zakończeniu udziału w projekcie ponad 47% badanych jest obecnie zatrudnionych, a 26% prowadzi własną firmę. W sumie niecałe 73% badanych podjęło pracę lub prowadzi działalność gospodarczą. W znalezieniu zatrudnienia najbardziej skuteczne okazały się staże – po ich odbyciu ponad 63% badanych, którzy skorzystali z tego typu wsparcia obecnie pracuje. W przypadku samozatrudnienia najbardziej skuteczne okazały się jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – wszyscy badani, którzy je otrzymali prowadzą obecnie własną firmę. Wskaźnik ten należy jednak zweryfikować w przyszłości - po okresie minimum 12 lub 24 miesięcy od daty otrzymania środków finansowych na rozpoczęcie działalności. Bezrobotny ma, bowiem obowiązek utrzymać swoją firmę przez okres 12 miesięcy, z kolei przez okres 24 miesięcy może korzystać z ulg w opłatach na świadczenia społeczne. Okres 24 miesięcy jest, więc bardziej miarodajnym dla oceny rzeczywistej trwałości tej formy wsparcia.

Dla uczestników projektu największe znaczenie miał wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności oraz możliwość uzyskania dyplomu lub certyfikatu, a także zdobycie środków finansowych na założenie firmy.

Spis treści

Podsumowanie	2
Streszczenie	3
I. Wprowadzenie	7
1.1. Cel badania	7
1.2. Zakres badania	7
II. Opis zastosowanej metodologii	10
III. Opis wyników badania	13
3.1. Uwarunkowania społeczno – gospodarcze realizacji projektu	13
3.2. Przebieg realizacji projektu	17
3.2.1. Założenia projektu i dobór instrumentów rynku pracy	17
3.2.2. Stopień realizacji celów projektu	20
3.2.3. Zarządzanie i wdrażanie projektu	22
3.3. Ocena efektów projektu z punktu widzenia jego uczestników	23
3.3.1. Struktura próby badawczej	23
3.3.2. Zmiany w życiu zawodowym	26
3.3.3. Mocne i słabe strony projektu	29
3.3.4. Użyteczność i trwałość wsparcia	30
IV. Wnioski i rekomendacje	34
4.1. Trafność	34
4.2. Skuteczność	35
4.3. Użyteczność	35
4.4. Trwałość	36

I. Wprowadzenie

1.1. Cel badania

Głównym celem badania ewaluacyjnego jest: **ocena, jakości projektu systemowego realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej pt. „Postaw na przyszłość” w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oraz wpływu podejmowanych w ramach tego projektu działań na podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia uczestników.**

Osiągnięcie celu głównego jest możliwe dzięki zrealizowaniu wytyczonych w badaniu sześciu celów szczegółowych:

1. Ocena stopnia, w jakim cele projektu odpowiadają problemom lokalnego rynku pracy;
2. Ocena stopnia realizacji zamierzonych celów projektu, ocena sposobu zarządzania projektem oraz jego wdrażania, stopnia, jakości współpracy z lokalnymi instytucjami, zaangażowanymi w realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;
3. Identyfikacja barier i problemów związanych z realizacją projektu systemowego (w tym związanych z zarządzaniem projektami i ich wdrażaniem);
4. Ocena sposobu doboru instrumentów rynku pracy pod kątem ich adekwatności do celów projektu;
5. Ocena użyteczności oferowanego wsparcia z punktu widzenia uczestników projektów;
6. Ocena trwałości działań podejmowanych w projekcie w okresie, co najmniej 6 miesięcy od zakończenia przez uczestników udziału w projekcie.

1.2. Zakres badania

Badanie obejmuje projekt „**Postaw na przyszłość**” realizowany przez **Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej** w ramach Poddziałania 6. 1. 3 PO KL *Poprawa zdolności do zatrudniania oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie*, które jest wdrażane od 01.01.2008r. do 31.12.2013r. Przedmiotem badania będzie realizacja projektu w okresie od 01.04.2008r. do 31.12.2009r.

Projekt ten ma charakter projektu systemowego polegającego na dofinansowaniu działań realizowanych przez instytucje administracji publicznej. W ramach Poddziałania 6. 1. 3 PO KL projekty systemowe realizowane są przez powiatowe urzędy pracy, natomiast instytucjami nadzorującymi są Wojewódzkie Urzędy Pracy.

Działania realizowane w ramach Priorytetu VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* mają na celu poprawę zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych. Beneficjentami systemowymi są powiatowe urzędy pracy, których zadaniem jest realizacja założeń Poddziałania 6.1.3 za pomocą różnych form wsparcia, takich jak:

- szkolenia;
- staże;
- przygotowanie zawodowe dorosłych;
- prace interwencyjne;
- wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy;
- przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomoc prawną;
- konsultacje i doradztwo związane z podjęciem działalności gospodarczej.

Poszczególne instrumenty rynku pracy cechują się różną skutecznością i są dedykowane różnym grupom odbiorców. Nie można więc kierować się logiką prowadzącą do wyboru jedynie najskuteczniejszych instrumentów np. jednorazowej dotacji na założenie działalności gospodarczej. Pomimo tego, iż jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej mają niemal stuprocentową skuteczność, to pamiętać należy, że forma ta posiada różnego rodzaju ograniczenia. Po pierwsze, zarezerwowana jest dla specyficznej grupy bezrobotnych, tj. osób, które posiadają odpowiednie wykształcenie, kwalifikacje i pomysł, który ma szansę odnieść sukces na rynku. Po drugie, skuteczność tego instrumentu może być pozorna, można ją zweryfikować po upływie dwóch lat od momentu założenia działalności gospodarczej, kiedy to przedsiębiorca traci przysługujące mu przywileje. Ogólnie więc, wskazane jest stosowanie wielu instrumentów pomocy wobec uczestników projektu, gdyż każdy z nich ma zarówno wady jak i zalety. Przykładowo, staże charakteryzują się niższą skutecznością niż jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, niemniej są instrumentem, który młodym ludziom umożliwia zdobycie pierwszych doświadczeń zawodowych. Należy jednak pamiętać, że skuteczność staży w dużej mierze zależy będzie od profilu pracodawcy. W przeciwieństwie do przedsiębiorstw prywatnych staż w jednostkach sektora finansów publicznych rzadko generuje nowe miejsca pracy, jednakże stwarza możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w dalszym procesie poszukiwania i uzyskiwania stabilnego zatrudnienia. Z kolei firmy prywatne częściej zdecydują się na zatrudnienie stażysty, jeśli będą zadowolone z jakości jego pracy.

Uczestnikami projektów realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL są osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy, zwłaszcza zaś osoby znajdujące się w szczególnej

sytuacji na rynku pracy, które w definicji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U z 2008r. Nr 69 poz. 415 z późn. zm. ; art. 49) rozumiane są jako osoby:

- bezrobotne do 25 roku życia,
- bezrobotne długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, o którym mowa w art. 50 ust. 2 pkt. 2, albo kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotne powyżej 50 roku życia,
- bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- bezrobotne samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- bezrobotne, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia,
- bezrobotne niepełnosprawne.

Projekt realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej wpisuje się w problematykę Poddziałania 6. 1. 3 PO KL. Intencją projektu „Postaw na przyszłość” jest odpowiedź na zidentyfikowane przez PUP problemy związane z wysokim bezrobociem na terenie powiatu średzkiego poprzez realizację zakładanego we wniosku celu głównego jakim jest „poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych”.

Formy wsparcia mające przyczynić się do osiągnięcia celu głównego to: szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz szkolenia. Działania w ramach projektu „Postaw na przyszłość” skierowane są do grup uczestników zidentyfikowanych jako najbardziej zagrożonych bezrobociem.

Badaniem ewaluacyjnym zostały objęte następujące osoby:

- Pracownik Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Wielkopolskiej - koordynator projektu;
- Uczestnicy korzystający z różnych form wsparcia osób bezrobotnych oferowanych w ramach projektów.

II. Opis zastosowanej metodologii

W badaniu wykorzystano metody odpowiadające kolejnym etapom procesu badawczego:

Faza eksploracyjna – służy wstępnemu rozpoznaniu uwarunkowań projektu. Narzędzia zostały tak dobrane, aby móc skutecznie zidentyfikować specyfikę projektu. W tej fazie wykorzystano analizę dokumentów związanych z projektem (Desk Research) oraz badanie jakościowe w formie pogłębionego wywiadu indywidualnego (IDI) z osobą zarządzającą projektem.

Faza operacjonalizacji – ma na celu rozpoznanie uwarunkowań rynku pracy w powiecie. Wykorzystano analizę danych zastanych oraz analizę społeczno – ekonomiczną na lokalnym rynku pracy.

Faza obserwacji – realizacja badań w oparciu o przyjęte w poprzednich etapach cele badawcze i kryteria ewaluacyjne. Wykorzystano badanie ilościowe realizowane metodą CATI, obejmujące uczestników projektu.

Faza konkluzyjna – polega na wyciągnięciu wniosków i opracowaniu raportu końcowego z badań zawierającego wyniki i rekomendacje.

W ramach zastosowanych metod zrealizowano:

Desk research – metoda ta umożliwiła dokładne zapoznanie się z ewaluowanym projektem i zaprojektowanie badania spełniającego oczekiwania zamawiającego. W kolejnych etapach badania analiza danych zastanych pozwoliła ocenić projekt pod kątem prawidłowości jego wdrażania i osiągniętych wskaźników. Analizą danych zastanych została objęta dokumentacja projektu, dokumenty programowe PO KL oraz dane statystyczne dotyczące województwa wielkopolskiego i powiatu średzkiego. Metodą Desk Research przebadano następujące dane i dokumenty:

- Dokumentacja projektu systemowego, zrealizowanego przez PUP w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL w roku 2008 i 2009 (dokumentacja finansowa, wnioski o dofinansowanie, wnioski o płatność),
- Zapisy dokumentów programowych PO KL:
 - „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”,
 - „Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL”,
 - „Projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”,

- Dane statystyczne dotyczące powiatu średzkiego i województwa wielkopolskiego pochodzące z Banku Danych Regionalnych,
- Dane pozyskane z rejestru PUP na temat sytuacji na rynku pracy, w jakiej znajdują się uczestnicy projektu systemowego, którzy zakończyli udział w projekcie,
- Dane teleadresowe uczestników projektu PO KL 6.1.3 umożliwiające realizację badania ilościowego metodą CATI

Indywidualny wywiad pogłębiony (IDI) – wywiad indywidualny z osobą zarządzającą projektem umożliwił lepsze zrozumienie logiki projektu, dostosowanie badania ewaluacyjnego do indywidualnych potrzeb klienta a także pozwolił na identyfikację problemów związanych z jego wdrażaniem oraz ocenę współpracy wykonawcy projektu z otoczeniem. W ramach ewaluacji projektu „Postaw na przyszłość” przeprowadzono jeden indywidualny wywiad pogłębiony z koordynatorem projektu.

Badanie ilościowe CATI – wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo zostały przeprowadzone z 350 uczestnikami projektu. Zastosowanie badania ilościowego – ankietowego – pozwoliło na uzyskanie mierzalnych informacji od stosunkowo dużej grupy uczestników projektu, dzięki czemu możliwa była statystyczna analiza odpowiedzi z zachowaniem możliwości uogólnienia otrzymanych danych na całą populację. Analiza statystyczna pozwala nie tylko na przedstawienie rozkładu otrzymanych danych, ale także na określenie istotnych statystycznie zależności między nimi. Badanie ilościowe w formie ankiety skierowanej do uczestników projektu okazało się użyteczną metodą prowadzącą do poznania rezultatów i oddziaływania interwencji. Informacje zebrane w trakcie realizacji badania przyczyniły się do uzyskania informacji dotyczących wszystkich aspektów projektu i opinii uczestników na te tematy, ich oceny zasadności projektu, trudności i barier związanych ze zdobyciem zatrudnienia.

W trakcie realizacji badania zostały uwzględnione następujące kryteria ewaluacyjne:

Trafność – rozumiana jako ocena sposobu doboru zastosowanych instrumentów pod kątem realizacji celów projektu, celu Działania 6.1 PO KL, celów szczegółowych Priorytetu VI PO KL, celu strategicznego nr 1 PO KL), a także ocena związku pomiędzy zdefiniowanymi celami a istniejącymi problemami społeczno-gospodarczymi, które mają zostać rozwiązane dzięki interwencji EFS. W szczególności kryterium pozwoli na ocenę tego, w jakim stopniu cele projektu odpowiadają potrzebom i priorytetom danego obszaru (m.in. w jakim stopniu działania w projekcie odpowiadają potrzebom powiatu i są skierowane do grup najbardziej narażonych na pozostawanie bez zatrudnienia).

Skuteczność – rozumiana jako stopień, w jakim wdrażane w projektach działania, poprzez wykorzystane instrumentów rynku pracy, przyczyniają się do realizacji celów projektu, celu Działania 6.1, celów szczegółowych Priorytetu VI, celu strategicznego nr 1 PO KL. W szczególności kryterium to pozwoli na ocenę tego do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie programowania na poziomie produktów, rezultatów i oddziaływania zostały osiągnięte (m. in. czy zakładane efekty zostały osiągnięte i czy pojawiły się jakieś dodatkowe efekty poboczne, które z instrumentów realizowanych w programie przyniosły najlepsze efekty) .

Użyteczność – rozumiana jako wpływ zaoferowanego wsparcia na poprawę sytuacji uczestników na rynku pracy, a także ocena czy zmiany wywołane realizacją projektu są korzystne z punktu widzenia jego uczestników i do jakiego stopnia oddziaływanie projektów odpowiada potrzebom grupy docelowej, w szczególności uzyskana zostanie odpowiedź na pytanie o to, jakie było zainteresowanie odbiorców, czy byli zadowoleni z pomysłu, sposobu realizacji projektu i jego efektów.

Trwałość – rozumiana jako użyteczność w dłuższym okresie czasu, a więc ocena czy i w jakim stopniu zmiany sytuacji zawodowej uczestników projektów, wywołane oddziaływaniem projektu są zauważalne w okresie co najmniej 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie. W szczególności kryterium to powoli na ocenę tego, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem projektu będą trwałe po jego zakończeniu (m.in. ile z osób zdobyło pracę i ją utrzymało). Dodatkowo jakie można określić przykłady dobrych praktyk- zarówno z punktu widzenia efektów projektu – dla uczestników projektu, oraz z punktu widzenia organizacji i planowania projektu –dla beneficjentów.

III. Opis wyników badania

3.1. Uwarunkowania społeczno – gospodarcze realizacji projektu

Ludność i zatrudnienie

Na przestrzeni lat 2007 – 2009 bezwzględna liczba ludności zamieszkującej powiat średzki zwiększyła się o niecały 1% tj. od 54 909 do 55 408 osób. W tym czasie w województwie wielkopolskim zanotowano wzrost liczby ludności o 21 399 osób, co stanowi wzrost o około 0,6% w stosunku do roku 2007, w którym województwo zamieszkiwało 3 386 882 osób. Udział osób w wieku produkcyjnym w powiecie średzkim i w całym województwie wielkopolskim na przestrzeni lat 2007 – 2009 pozostawał stabilny i wynosił ok. 65% (porównaj tabela poniżej).

Tabela 1 Struktura ludności w powiecie średzkim i województwie wielkopolskim.

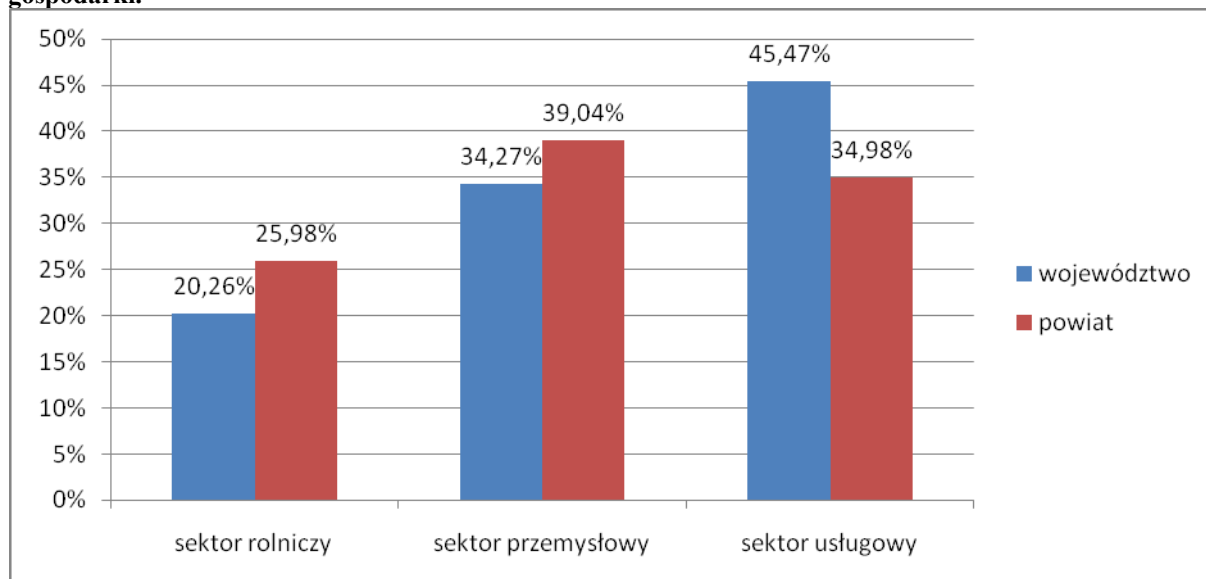
Wiek	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
Przedprodukcyjny	21,50%	20,70%	21,20%	20,30%	20,80%	20,00%
Produkcyjny	65,10%	64,90%	65,10%	65,00%	65,40%	65,00%
Poprodukcyjny	13,40%	14,40%	13,70%	14,70%	13,80%	15,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

W 2009 roku w powiecie nastąpił nieznaczny spadek liczebności osób zatrudnionych w stosunku do roku 2007 – z 11 546 osób do 11 371 (zmiana o 1,5%). W tym samym czasie w województwie wielkopolskim nastąpił spadek liczebności ludności zatrudnionej z 833 373 osób do 828 661 (zmiana o 0,5%).

W powiecie średzkim struktura zatrudnienia ludności według sektora gospodarki w odniesieniu do omawianych lat pozostaje stabilna. W bardzo niewielkim stopniu zmniejszył się udział sektora rolnego, zwiększył zaś udział sektora przemysłowego i usługowego. Struktura zatrudnienia w powiecie ze względu na sektor gospodarki różni się od struktury wojewódzkiej. W województwie dominującym sektorem jest sektor usługowy w powiecie zaś dominuje sektor przemysłowy, wysoki udział przypada też sektorowi rolniczemu (porównaj wykres poniżej).

Wykres 1. Struktura zatrudnienia w powiecie średzkim i województwie wielkopolskim względu na gałąź gospodarki.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Na przestrzeni lat 2007 – 2009 w powiecie średzkim zanotowano znaczące zmniejszenie liczby podmiotów gospodarczych z 5 443 do 4 652 (spadek o ponad 14%). Likwidacja przedsiębiorstw dotyczyła przede wszystkim sektora prywatnego. W tym samym okresie w województwie wielkopolskim liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 2% tj. od 352 236 do 359 350.

Bezrobocie

W okresie 2007-2009 nastąpiły wahania w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Środzie Wielkopolskiej. W 2007 roku stopa bezrobocia wynosiła 9,9%, w 2008 nastąpił spadek do 9,3%, zaś w 2009 roku wzrost do 13,4%. W analogicznym okresie stopa bezrobocia dla całego województwa wynosiła odpowiednio 8,3%, 3,1% i 7,5%.

Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie średzkim większość stanowią kobiety (67% w roku 2007 i 55% w roku 2009). Warto przy tym zaznaczyć, że na przestrzeni dwóch lat dominacja kobiet wśród bezrobotnych zmalała o ponad 12 punktów procentowych. Analogiczną tendencję obserwować można w całym województwie wielkopolskim, gdzie proporcja między bezrobotnymi kobietami a mężczyznami wyrównuje się (porównaj Tabela 2).

Tabela 2. Bezrobotni w powiecie średzkim oraz województwie wielkopolskim ze względu na płeć.

	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
mężczyźni	32,51%	34,24%	35,82%	38,14%	45,50%	45,31%
kobiety	67,49%	65,76%	64,18%	61,86%	54,50%	54,69%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Tabela 3 prezentuje strukturę osób bezrobotnych ze względu na wiek w powiecie i województwie. Z zestawienia widać wynika, że struktura wieku bezrobotnych w powiecie nie odbiega od struktury bezrobotnych w całym województwie. Zarówno w powiecie średzkim jak i całym województwie wielkopolskim najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby w wieku do 34 lat. W latach 2007 do 2009 rósł odsetek bezrobotnych osób do 24 roku życia – prawie co trzeci bezrobotny przynależy do tej kategorii wiekowej. Najmniej liczną grupą bezrobotnych są osoby w wieku 55 lat i więcej, które zarówno w powiecie jak i w województwie stanowią nieco ponad 7% wszystkich bezrobotnych.

Tabela 3. Bezrobotni w powiecie średzkim oraz województwie wielkopolskim ze względu na wiek.

	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
do 24	23,89%	21,04%	23,93%	23,93%	30,29%	26,29%
25-34	25,40%	28,53%	27,83%	29,02%	26,04%	29,36%
35-44	17,56%	18,78%	17,00%	17,91%	16,61%	17,59%
45-54	24,17%	24,05%	23,06%	21,65%	19,04%	19,53%
55 +	8,98%	7,60%	8,18%	7,49%	8,02%	7,23%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Większość bezrobotnych zarówno w powiecie średzkim jak i w województwie wielkopolskim ma wykształcenie niższe niż średnie. W roku 2009 wśród osób zarejestrowanych, jako bezrobotni, największą część miała wykształcenie zasadnicze zawodowe (37% w powiecie i 32% w województwie) oraz gimnazjalne lub niższe (29% w powiecie i 26% w województwie). Udział osób z wykształceniem wyższym nieznacznie wzrastał i w roku 2009 wynosił 5% w powiecie i 10% w województwie. Udział bezrobotnych ze względu na wykształcenie w województwie oraz powiecie przedstawia Tabela 4.

Tabela 4. Bezrobotni w powiecie średzkim oraz województwie wielkopolskim ze względu na wykształcenie.

	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
wyższe	4,29%	6,74%	4,77%	8,75%	4,76%	9,61%
policealne i średnie zawodowe	19,74%	23,11%	19,40%	23,52%	19,90%	22,97%
średnie ogólnokształcące	7,39%	8,70%	8,96%	9,68%	9,30%	10,04%

zasadnicze zawodowe	37,16%	30,83%	33,80%	30,43%	36,84%	31,79%
gimnazjalne i poniżej	31,42%	30,62%	33,08%	27,62%	29,20%	25,60%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

W obliczu tak dużego odsetka osób o niskim poziomie wykształcenia konieczne jest dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów lokalnego rynku pracy. Dobrą praktyką jest np. analiza zawodów deficytowych, która umożliwiłaby rozeznanie na powiatowym rynku pracy w kontekście zapotrzebowania na określonych pracowników i na tej podstawie dostosowanie oferty edukacyjnej w powiecie.

Jednym z problemów w powiecie średzkim jest długotrwałe bezrobocie oraz wysokie bezrobocie wśród osób bez doświadczenia lub z bardzo małym stażem zawodowym. W 2007 roku w powiecie średzkim prawie 48% ogółu bezrobotnych stanowiły osoby długotrwałe bezrobotne. Podobnie sytuacja wyglądała w całym województwie wielkopolskim. Niemniej do roku 2009 odsetek osób długotrwałe bezrobotnych zmniejszył się drastycznie zarówno w powiecie jak i w województwie, odpowiednio do 29% w powiecie i 20% w województwie.

Tabela 5. Bezrobotni w powiecie średzkim ze względu na czas pozostawania bez pracy.

	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
3 miesiące i mniej	25,72%	30,59%	36,30%	42,27%	30,80%	37,94%
3 - 6 miesięcy	12,68%	14,48%	15,12%	17,43%	19,42%	22,37%
6 - 12 miesięcy	13,68%	13,45%	12,28%	13,42%	20,48%	19,99%
powyżej 12 miesięcy	47,93%	41,48%	36,30%	26,88%	29,30%	19,71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Podsumowując powyższe dane w powiecie średzkim na przestrzeni lat 2007 – 2009 można zauważyć następujące trendy:

- Nieznaczne zwiększenie liczby ludności;
- Stabilna struktura wieku mieszkańców powiatu;
- Wyższy niż w województwie udział sektora przemysłowego w strukturze zatrudnienia
- Wahania stopy bezrobocia – jej wzrost w okresie od 2007 do 2009 roku;
- Dominacja bezrobocia wśród osób młodych do 35 roku życia oraz osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym;
- Nieznaczny wzrost bezrobocia wśród osób młodych do 24 roku życia;
- Nieznaczny spadek bezrobocia wśród osób powyżej 55 roku życia;

- Malejący odsetek osób długotrwale bezrobotnych.

3.2. Przebieg realizacji projektu

3.2.1. Założenia projektu i dobór instrumentów rynku pracy

Lokalne problemy rynku pracy to przede wszystkim bezrobocie, zwłaszcza wśród osób młodych oraz osób o niskim poziomie wykształcenia, co może być efektem braku doświadczenia zawodowego i umiejętności poruszania się na rynku pracy przez te osoby. Równie istotnym problemem zidentyfikowanym w powiecie średzkim jest istnienie barier w pozyskiwaniu zatrudnienia przez osoby powyżej 45 roku życia oraz kobiety. Bariery te wynikają głównie z braku kwalifikacji, lub posiadania nieodpowiednich kwalifikacji, a co za tym idzie niskiego poziomu mobilności na rynku pracy.

Cele projektu wpisują się w problemy lokalnego rynku pracy. Główny cel projektu to „poprawa jakości zasobów ludzkich oraz wzrost zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców powiatu”.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- Stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w powiecie średzkim, poprzez działania na rzecz dalszego doskonalenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych oraz możliwości zdobycia doświadczeń zawodowych;
- Objęcie wsparciem i zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych;
- Zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy: kobiet, osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach zawodowych lub nie posiadających ich w ogóle oraz osób po 40/50 roku życia.

Realizacja wyznaczonych celów jest możliwa przy zastosowaniu wybranych przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej działań jakimi są: staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz szkolenia.

W 2008 roku PUP w Środzie Wielkopolskiej zamierzał w ramach projektu objąć pomocą 301 osób, natomiast w kolejnym roku 284 osoby. Głównymi adresatami projektu są osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc definiowane przez Ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U z 2008r. Nr 69 poz. 415 z późn. zm. ; art. 49) jako: osoby do 25 roku życia, bezrobotne długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, powyżej 50 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia, niepełnosprawne. Mimo, iż z roku na rok sytuacja tych osób ulega

w dużej mierze poprawie, wciąż są szczególnie narażone na bezrobocie i w przypadku tych grup powrót na rynek pracy jest utrudniony. W przypadku kobiet częstą sytuacją jest dyskryminacja przez potencjalnych pracodawców i postrzeganie kobiet przez pryzmat ich potencjalnego macierzyństwa, które dla pracodawcy może wiązać się z kosztami i absencją w pracy. Osoby młode natomiast często mają wykształcenie niedostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy, ponadto niemożność znalezienia pierwszej pracy może prowadzić do wykluczenia poza rynek pracy, a co za tym idzie dezaktualizacji nabytej wiedzy i kwalifikacji. Jeśli chodzi o osoby długotrwale bezrobotne, poważnym problemem są kwestie psychologiczne związane z długookresowym pozostawaniem bez zatrudnienia. Apatia, brak aspiracji zawodowych i uzależnienie się od innych osób są poważnymi barierami ograniczającymi szanse powrotu na rynek pracy. W przypadku osób niepełnosprawnych również często występują obawy przed wejściem na rynek pracy, ponadto pracodawcy często mają opory przed zatrudnieniem niepełnosprawnego pracownika. Mieszkańcom wsi natomiast ciężko jest dorównać osobom mieszkającym w mieście pod względem wykształcenia, przez co są mniej konkurencyjni na rynku pracy.

Aby wyrównać szanse osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, będą one kierowane do wzięcia udziału w projekcie w pierwszej kolejności. Wykonawca we wniosku o dofinansowanie realizacji projektu założył, że w 2008 roku spośród 301 uczestników projektu – 70 stanowić będą osoby długotrwale bezrobotne, natomiast w 2009 roku spośród 284 uczestników projektu - 52 osoby będą stanowić osoby długotrwale bezrobotne.

Wykonawca określając grupy docelowe, działania oraz rezultaty wziął pod uwagę uwarunkowania lokalnego rynku pracy oraz wytyczne PO KL. Na etapie wskazywania grup docelowych, do których adresowany jest projekt, Powiatowy Urząd Pracy uwzględnił grupy potrzebujące wsparcia i będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Dobrą praktyką jest włączenie w proces rekrutacji rozmów z doradcą zawodowym i pośrednikiem pracy, w celu dobrania odpowiednich instrumentów rynku pracy do potrzeb bezrobotnego.

Rekrutacja uczestników do udziału w projekcie poprzedzona była publikacją ogłoszenia w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej PUP. Zainteresowane osoby otrzymywały pełną informację o projekcie oraz zasadach uczestnictwa.

Jedną z możliwych form były szkolenia. Ich adresatami są przede wszystkim osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych. Szkolenia są w dużej mierze skierowane do osób posiadających niskie wykształcenie, bez kwalifikacji niezbędnych do wykonywania określonego zawodu, oraz do osób, które zamierzają rozpocząć prowadzenie własnej firmy. Część uczestników projektu skorzystała zatem

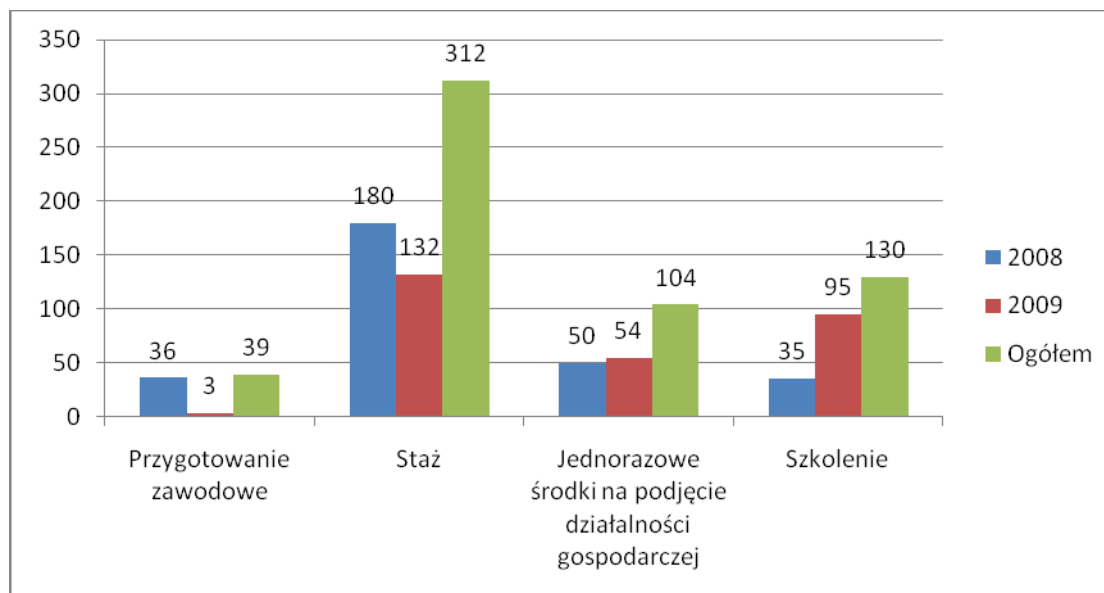
z dwóch form wsparcia – szkoleń w zakresie prowadzenia działalności oraz środków na rozpoczęcie działalności.

Kolejną formą wsparcia było przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Działanie to promuje samozatrudnienie, podnosi aspiracje zawodowe uczestników projektu a także pozwala na ich realizację. Skierowane jest przede wszystkim do osób wykazujących zainteresowanie podjęciem pracy na własny rachunek.

Staże są instrumentem, z którego korzystają głównie osoby młode, absolwenci szkół wyższych oraz pozostałe osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Bezrobocie wśród młodych osób jest bardzo wysokie, a jedną z jego przyczyn są kwalifikacje niedopasowane do potrzeb rynku pracy oraz brak doświadczenia zawodowego tych osób. Staże pozwalają młodym osobom na zdobycie doświadczenia i kwalifikacji, podnosząc tym samym ich szanse na znalezienie zatrudnienia po odbyciu stażu.

Przyglądając się wsparciu udzielonemu w latach 2008 i 2009 (porównaj wykres poniżej), widać wyraźnie, że dominującym wsparciem były staże. Kolejnym najczęściej udzielanym wsparciem były szkolenia oraz udzielenie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Wykres 2. Struktura udzielanego w ramach projektu wsparcia wg form wsparcia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Środa Wielkopolska

Wszystkie działania w ramach projektu zaproponowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej są zgodne ze sposobami realizacji celów PO KL wymienionych w Priorytecie VI. Instrumenty rynku pracy zostały dobrane w celu zwiększenia zasięgu oddziaływania Aktywnej

Polityki Rynku Pracy, zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych, zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych. Wszystkie wymienione cele szczegółowe przyczyniają się do osiągnięcia celu głównego, jakim jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i są tym samym zgodne z celami projektu „Postaw na przyszłość”.

3.2.2. Stopień realizacji celów projektu

Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej w większości przypadków osiągnął zaplanowane wskaźniki. Najniższy stopień realizacji wskaźnika odnosi się do liczby utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej w przypadku osób w wieku 50-64 lata oraz liczby osób w wieku 50-64 lat, które zakończyły udział w projekcie. Wskaźniki te zostały zrealizowane odpowiednio w 25% i 51%. Obserwuje się również niskie wartości wskaźników dotyczące osób długotrwale bezrobotnych. W pozostałych przypadkach wartości te są bliskie wartości docelowej lub tą wartość przekraczają. Tabela 6 prezentuje stopień realizacji poszczególnych wskaźników. W projekcie wzięło udział więcej osób młodych, niż początkowo zakładano, co jest dużym sukcesem ze względu na duże ograniczenia w poszukiwaniu zatrudnienia, jakie napotyka ta grupa bezrobotnych.

Tabela 6. Stopień realizacji wskaźników

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Wartość zrealizowana	Stopień realizacji wskaźnika
Liczba osób, które zakończyły udział w projekcie	608	594	97,70%
- w tym liczba osób w wieku 15-24 lata	344	368	106,98%
- w tym liczba osób w wieku 15-24 lata zamieszkujących obszary wiejskie	207	226	109,18%
- w tym liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	350	458	130,86%
a) w tym liczba osób niepełnosprawnych	3	4	133,33%
b) w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych	113	95	84,07%
c) w tym liczba osób z terenów wiejskich	311	346	111,25%
- w tym liczba osób w wieku 50-64 lata	37	19	51,35%
Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej	101	93	92,08%
- w tym liczba osób w wieku 15-24 lata	27	25	92,59%
- w tym liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	58	66	113,79%
b) w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych	17	15	88,24%
c) w tym liczba osób z terenów wiejskich	43	44	102,33%
- w tym liczba osób w wieku 50-64 lata	8	2	25,00%

Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	101	93	92,08%
- w tym przekazanych osobom w wieku 15-24 lata	27	25	92,59%
- w tym przekazanych osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	58	66	113,79%
b) w tym osobom długotrwale bezrobotnym	17	15	88,24%
b) w tym osobom z terenów wiejskich	43	44	102,33%
- w tym przekazanych osobom w wieku 50-64 lata	8	2	25,00%
Inne wskaźniki określone we wniosku o dofinansowanie realizacji projektu			
Liczba osób bezrobotnych, które zakończyły staż i otrzymały zaświadczenia	335	349	104,18%
Liczba osób, które zakończyły przygotowania zawodowe w miejscu pracy i otrzymały zaświadczenia	37	37	100,00%
Liczba osób bezrobotnych, które zakończyły szkolenia i otrzymały certyfikaty	135	131	97,04%
Liczba osób, które po zakończeniu udziału w projekcie podjęły zatrudnienie	247	263	106,48%
Liczba osób, które po zakończeniu udziału w projekcie utworzyły nowe podmioty gospodarcze – podjęły samozatrudnienie	104	97	93,27%

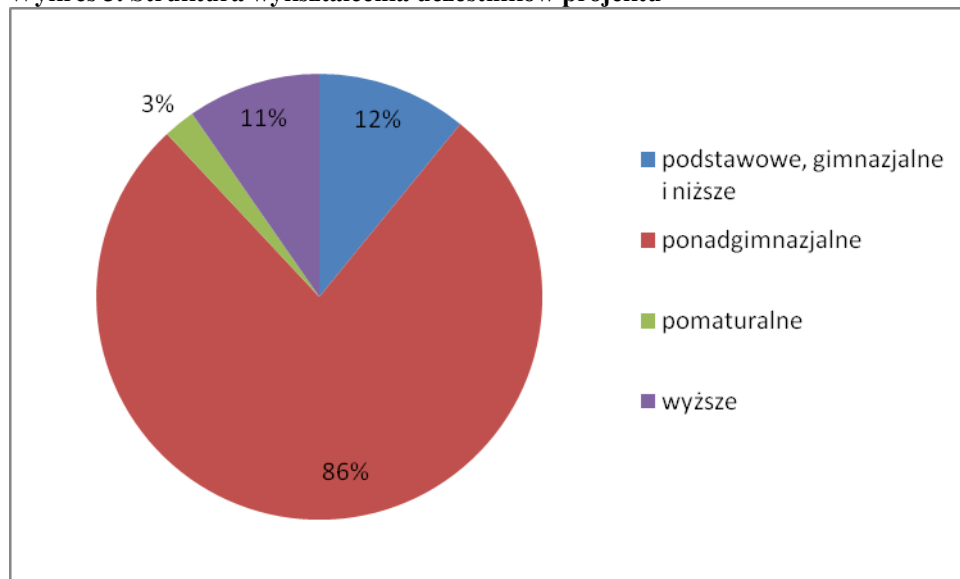
Źródło: Opracowanie własne na podstawie bilansu 2009

Wśród wszystkich uczestników projektu ponad 68% stanowiły kobiety. W przypadku grup wiekowych o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, niepokojące jest niewielkie zainteresowanie projektem osób najstarszych. Łącznie w roku 2008 i 2009 6 osób w wieku 55-64 lata rozpoczęło udział w projekcie.

Niewielki odsetek osób starszych wśród uczestników projektów jest częsty w projektach systemowych w ramach Poddziałania 6.1.3. Osoby starsze posiadają średnio niższe wykształcenie od obecnego młodego pokolenia. Często nie mają wystarczających atutów, aby aktywnie poruszać się na rynku pracy. Konieczne zatem wydaje się zachęcenie pracodawców do zatrudniania osób w tym wieku np. za pomocą refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy połączonej ze szkoleniami dostosowanymi do potrzeb pracodawców.

Największa część uczestników projektu posiadała wykształcenie ponadgimnazjalne (86%), następnie podstawowe, gimnazjalne i niższe (12%), wyższe (11%) oraz pomaturalne (3%). Oznacza to, że struktura wykształcenia uczestników projektu odbiega w pewnym zakresie od struktury wykształcenia ogółu zarejestrowanych w powiecie bezrobotnych – niedoreprezentowane są osoby najgorzej wykształcone.

Wykres 3. Struktura wykształcenia uczestników projektu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Środzie Wielkopolskiej

3.2.3. Zarządzanie i wdrażanie projektu

Zarządzanie i wdrażanie projektu przebiegało prawidłowo i nie towarzyszyły mu żadne utrudnienia. Taka sytuacja była możliwa dzięki kompetentnemu i dobrze zgranemu zespołowi pracowników oraz dobrej komunikacji pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Środzie Wielkopolskiej a otoczeniem.

Prawidłowa rekrutacja uczestników projektu, uwzględniająca ich indywidualne potrzeby i predyspozycje jest kluczowa z punktu widzenia wdrażania projektu. Tylko w ten sposób możliwe jest prawidłowe rozdysponowanie wsparcia, co w konsekwencji wzmacnia skuteczność projektu. Warto zaznaczyć, że opieka doradcy zawodowego i pośrednika pracy powinna być zatem obecna w projektach systemowych jako jedna z form wsparcia.

Komunikacja pomiędzy beneficjentem systemowym a uczestnikami projektu również była udana, co znajduje także odzwierciedlenie w danych z badania ankietowego, które omówione zostaną w dalszej części raportu.

Zespół referatu obsługi projektów, zdaniem osoby zarządzającej projektem, w zupełności wystarcza do obsługi prowadzonych projektów w tym projekcie systemowego. Wystarczające były także zasoby lokalowe i sprzęt. Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej wykazał się dobrą organizacją pracy i szybkim reagowaniem na pojawiające się problemy – w razie wątpliwości urząd kontaktował się z WUPem, z którym współpraca bardzo dobrze się układa.

3.3. Ocena efektów projektu z punktu widzenia jego uczestników

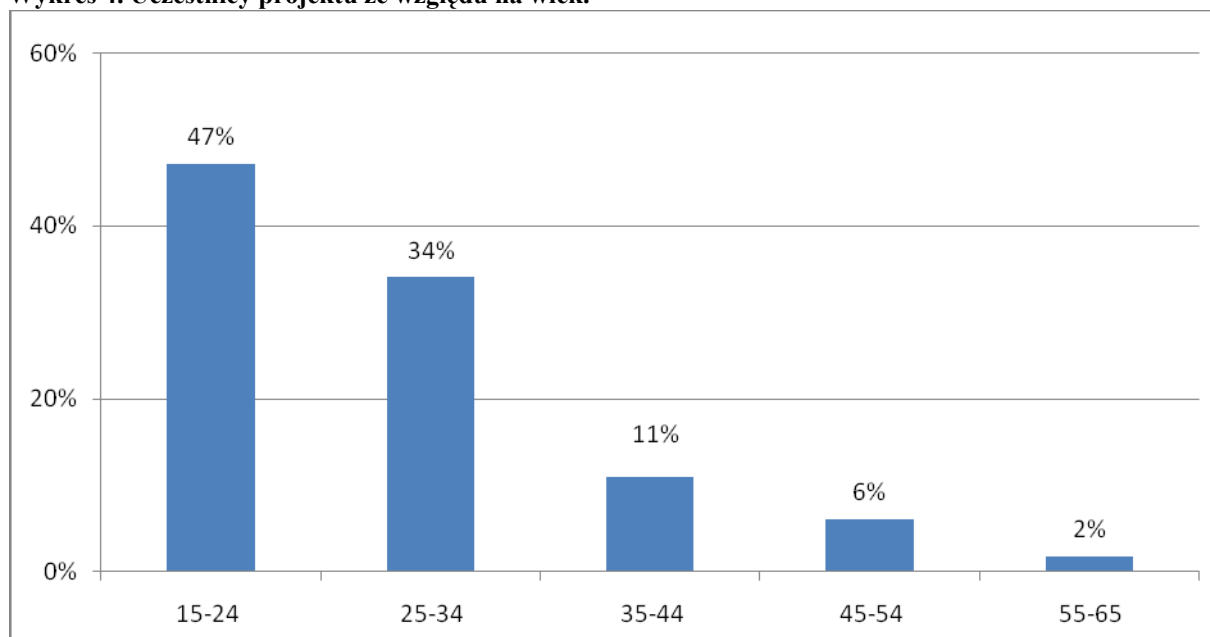
3.3.1. Struktura próby badawczej

Charakterystyka próby badawczej

Za pomocą ankiety ewaluacyjnej przebadano 182 beneficjentów ostatecznych projektu „Postaw na przyszłość”, którzy zakończyli udział w projekcie w 2009 roku. Wykonawca dokonał próby skontaktowania się minimum trzykrotnie ze wszystkimi osobami biorącymi udział w projekcie w 2009 roku, do których przekazane zostały mu dane teled adresowe, dzięki czemu udało się zrealizować zakładaną próbę.

Kobiety stanowiły 66% ogółu badanych. Dominowały osoby młode w wieku do 24 lat, natomiast wraz z przejściem do starszych kategorii wiekowych następował spadek liczebności uczestników, co przedstawia wykres 4.

Wykres 4. Uczestnicy projektu ze względu na wiek.

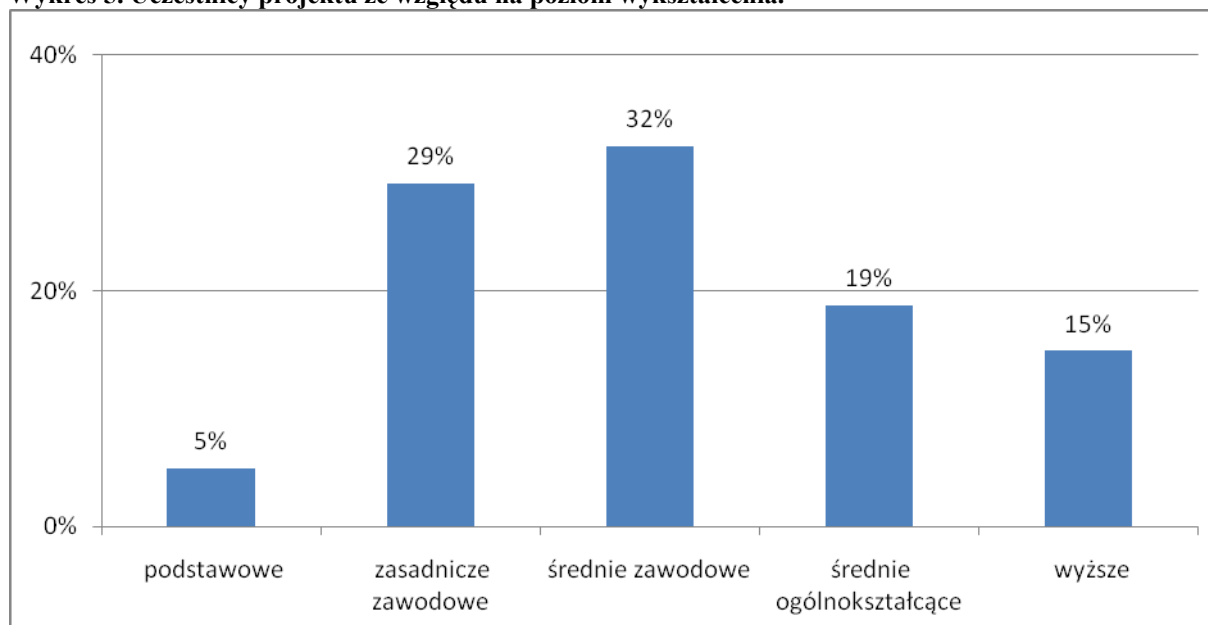
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Struktura przebadanych uczestników ostatecznych projektu „Postaw na przyszłość” odbiega, zatem od struktury bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Środa Wielkopolska pod względem wieku. Udział osób w wieku do 34 roku życia jest większy w stosunku do ogółu bezrobotnych w powiecie w tym przedziale wiekowym. Z kolei udział osób bezrobotnych w grupie 45-54 oraz powyżej 55 lat jest zdecydowanie mniejszy.

Wśród przebadanych respondentów nie ma osób z wykształceniem niepełnym podstawowym oraz gimnazjalnym. Przeważały osoby z wykształceniem średnim zawodowym (32%), zasadniczym

zawodowym (29%) oraz średnim ogólnokształcącym (23%). Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 15% ogółu, natomiast osoby z wykształceniem podstawowym 5%. Szczegółowy rozkład częstości poziomów wykształcenia przebadanych uczestników przedstawia wykres 5.

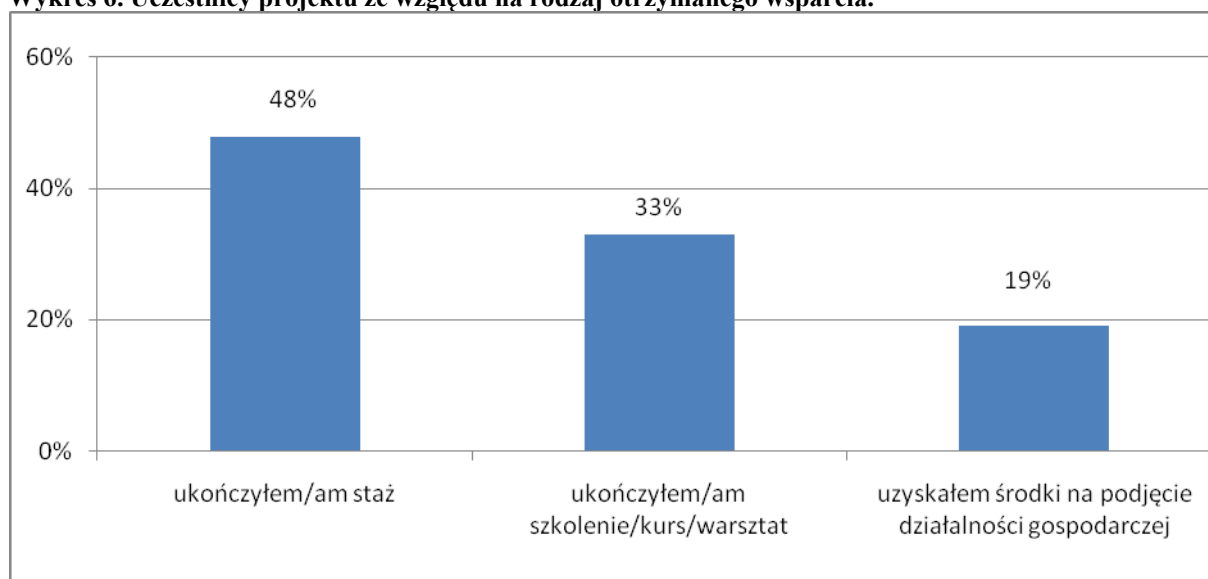
Wykres 5. Uczestnicy projektu ze względu na poziom wykształcenia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Największa część badanych uczestników skorzystała ze stażu (około 48%). Nieco mniej ankietowanych brało udział w szkoleniach (ponad 33%). Środki na podjęcie działalności gospodarczej uzyskało prawie 19% respondentów. Strukturę uzyskanej pomocy przedstawia wykres 6.

Wykres 6. Uczestnicy projektu ze względu na rodzaj otrzymanego wsparcia.

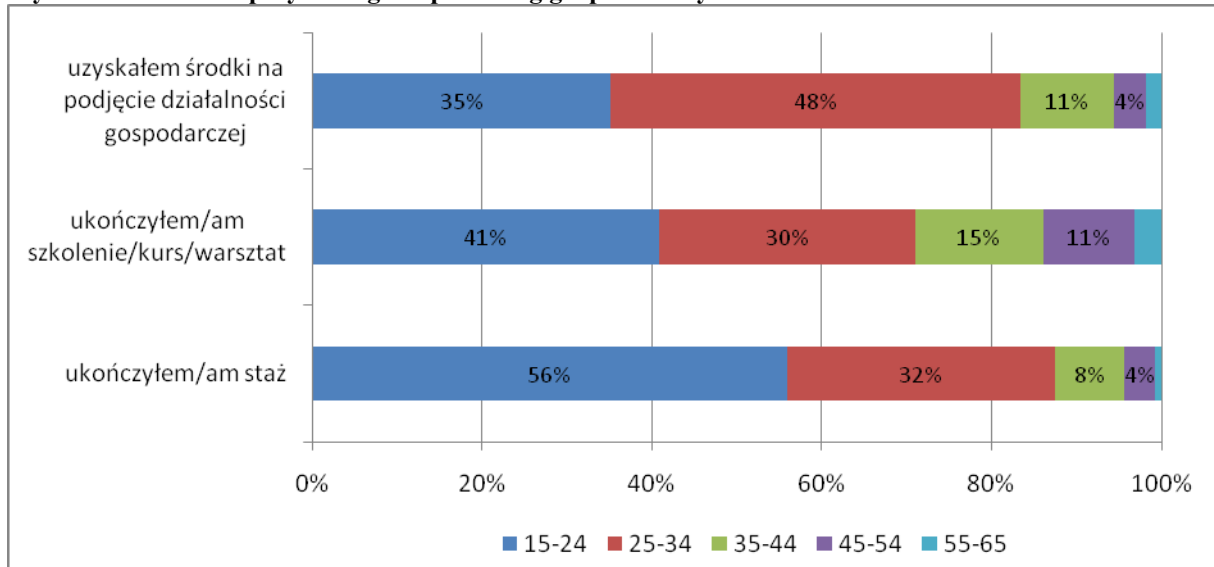

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, możliwość wyboru więcej niż jednej odp.

Wykres 7 przedstawia strukturę przyznanego wsparcia według grup wiekowych badanych uczestników. Widać wyraźnie, że osoby, które uczestniczyły w stażu to w większości osoby młode. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku szkoleń. Największy odsetek starszych kategorii wiekowych występował w przypadku jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

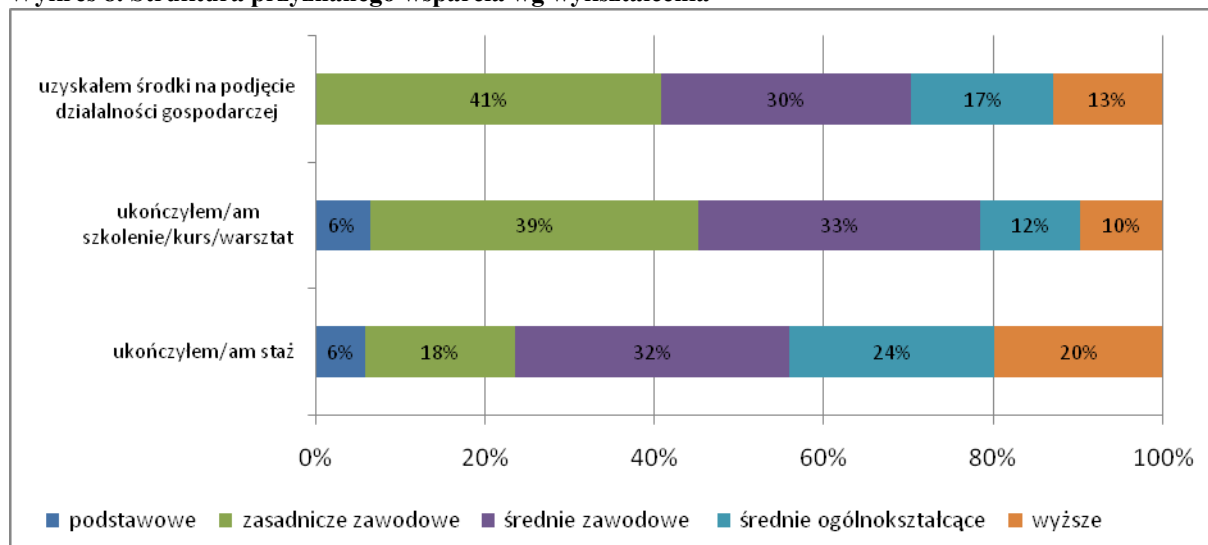
Wykres 7. Struktura przyznanego wsparcia wg grup wiekowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Przypatrując się udzielonemu wsparciu ze względu na wykształcenie, widać, że poszczególne instrumenty rynku pracy zostały równomiernie rozdzielone między badanych uczestników projektu, jednak ze szkoleń w większym zakresie korzystały osoby z gorszymi kwalifikacjami. Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej najczęściej otrzymywały osoby z wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym. Z tej formy wsparcia nie skorzystały osoby posiadające wykształcenie podstawowe.

Wykres 8. Struktura przyznanego wsparcia wg wykształcenia

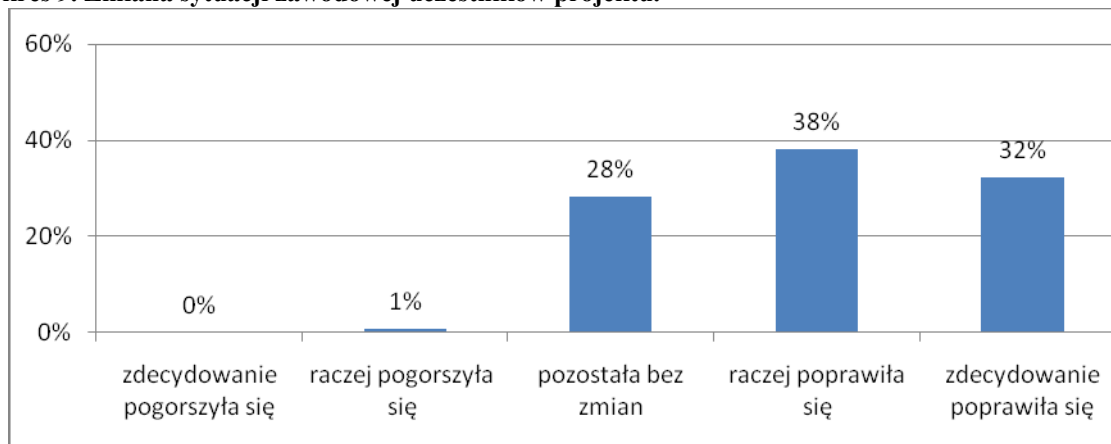
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Uczestnicy na ogół (85% respondentów) samodzielnie podejmowali decyzje o udziale w projekcie, co może świadczyć o tym, że wsparcie trafiło do osób rzeczywiście zainteresowanych dokonaniem zmian w swoim życiu zawodowym. Około 15% osób konsultowało z kimś swoją decyzję i najczęściej był to pracownik urzędu pracy (ponad 43% badanych).

3.3.2. Zmiany w życiu zawodowym

Projekt był użyteczny dla większości uczestników. 69% uczestników stwierdziło, że pomoc uzyskana w projekcie przyczyniła się do zmian w ich życiu zawodowym. Zmiany te są pozytywne, gdyż większość badanych - 70% - jest zdania, że w porównaniu do stanu sprzed udziału w projekcie ich sytuacja na rynku pracy poprawiła się, co ilustruje wykres 9. Jedynie 1% badanych twierdzi, że ich sytuacja się pogorszyła, a niecałe 28% uważa, iż ich sytuacja nie zmieniała się.

Wykres 9. Zmiana sytuacji zawodowej uczestników projektu.

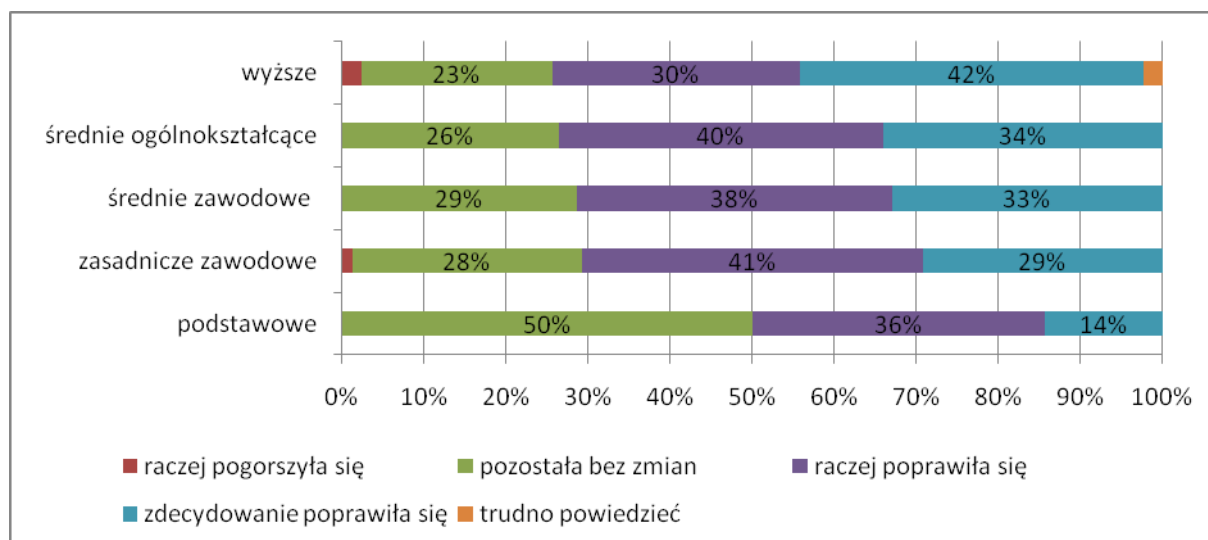
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Wyniki te potwierdzają opinie dotyczące stopnia, w jakim uzyskana pomoc przyczyniła się do zmian w życiu zawodowym. Jedynie około 17% respondentów uznało, że pomoc była nieskuteczna lub bardzo nieskuteczna. Około 21% badanych nie miało jednoznacznego zdania na ten temat, natomiast prawie 62% badanych oceniło wsparcie, jako skuteczne lub bardzo skuteczne.

Zdecydowaną poprawę własnej sytuacji zawodowej w większym stopniu obserwują mężczyźni. Kobiety częściej z kolei deklarują, że ich sytuacja pozostała bez zmian.

Brak poprawy własnej sytuacji najczęściej dostrzegają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i wyższym. Wykres 10 prezentuje, jak zmieniła się sytuacja zawodowa uczestników projektu, w zależności od ich poziomu wykształcenia.

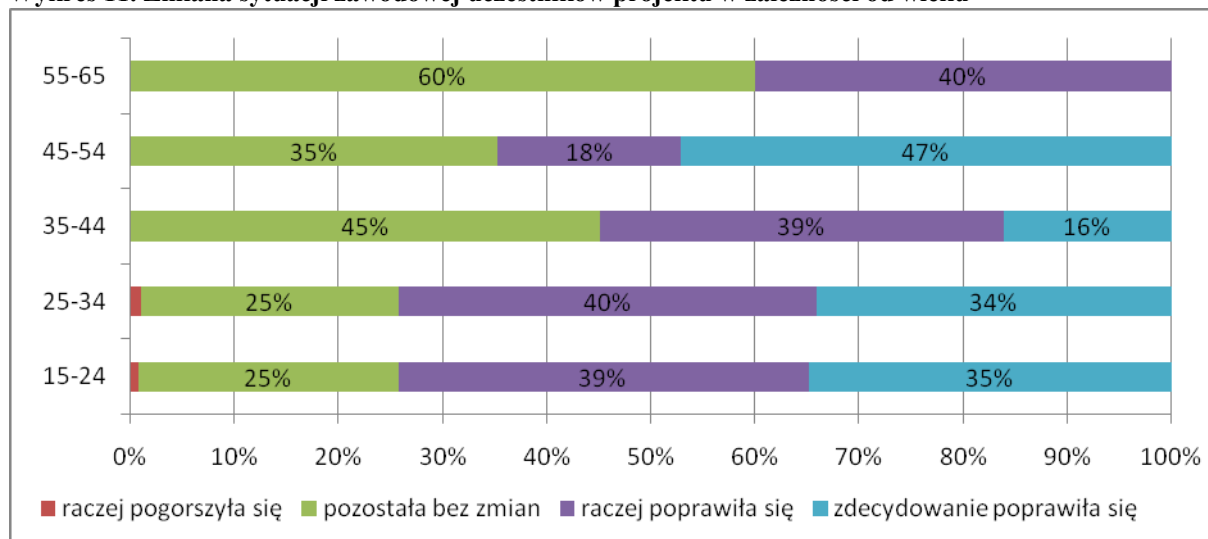
Wykres 10. Zmiana sytuacji zawodowej uczestników projektu w zależności od wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Osoby w wieku od 34 lat najczęściej deklarowały, iż ich sytuacja się pogorszyła. Jednocześnie w grupie tej bardzo duża część badanych oceniła, że ich sytuacja zdecydowanie się poprawiła. Osoby pomiędzy 35 a 54 rokiem życia najrzadziej deklarowały, że ich sytuacja zawodowa polepszyła się. Zależność pomiędzy wiekiem a zmianą sytuacji zawodowej na rynku pracy prezentuje Wykres 11.

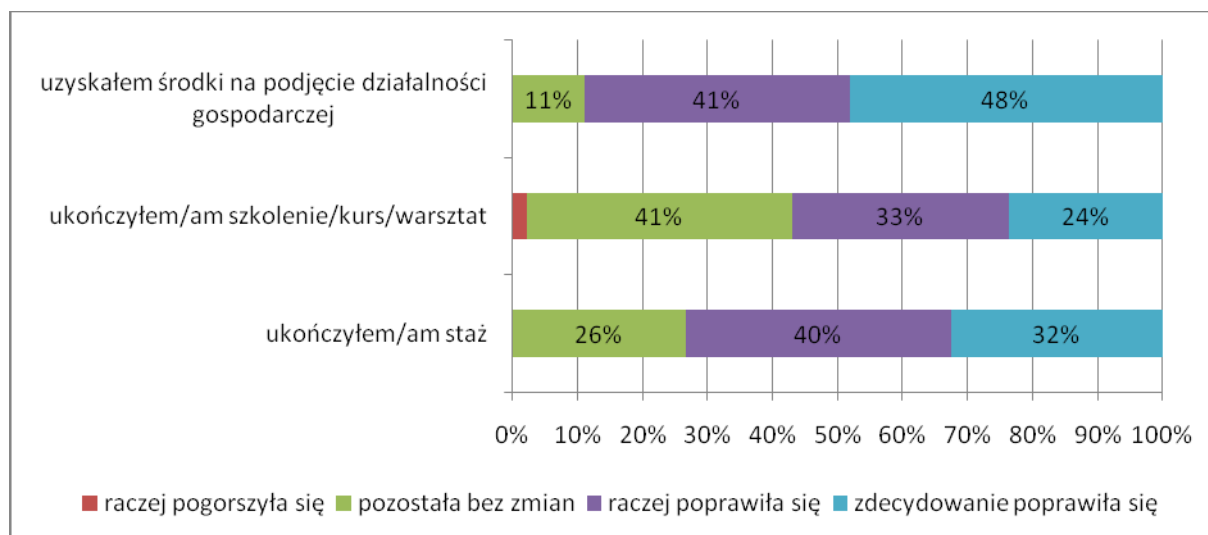
Wykres 11. Zmiana sytuacji zawodowej uczestników projektu w zależności od wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Przypatrując się zmianie sytuacji zawodowej uczestników w kontekście instrumentów, jakimi zostali objęci, co ilustruje wykres 12, widać wyraźnie, że najbardziej poprawiła się sytuacja zawodowa osób, które skorzystały ze środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 89% badanych uznało, że ich sytuacja poprawiła się. W przypadku szkoleń i staży pozytywny wpływ na zmianę sytuacji zawodowej na rynku pracy był podobny – ponad połowa osób dostrzegła poprawę.

Wykres 12. Zmiana sytuacji zawodowej uczestników projektu w zależności od rodzaju otrzymanego wsparcia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Można zatem ogólnie stwierdzić, że projekt okazał się skuteczny i użyteczny dla badanych uczestników. Najbardziej skuteczną formą wsparcia okazały się jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, jednak pozostałe instrumenty rynku pracy także charakteryzują się dużą

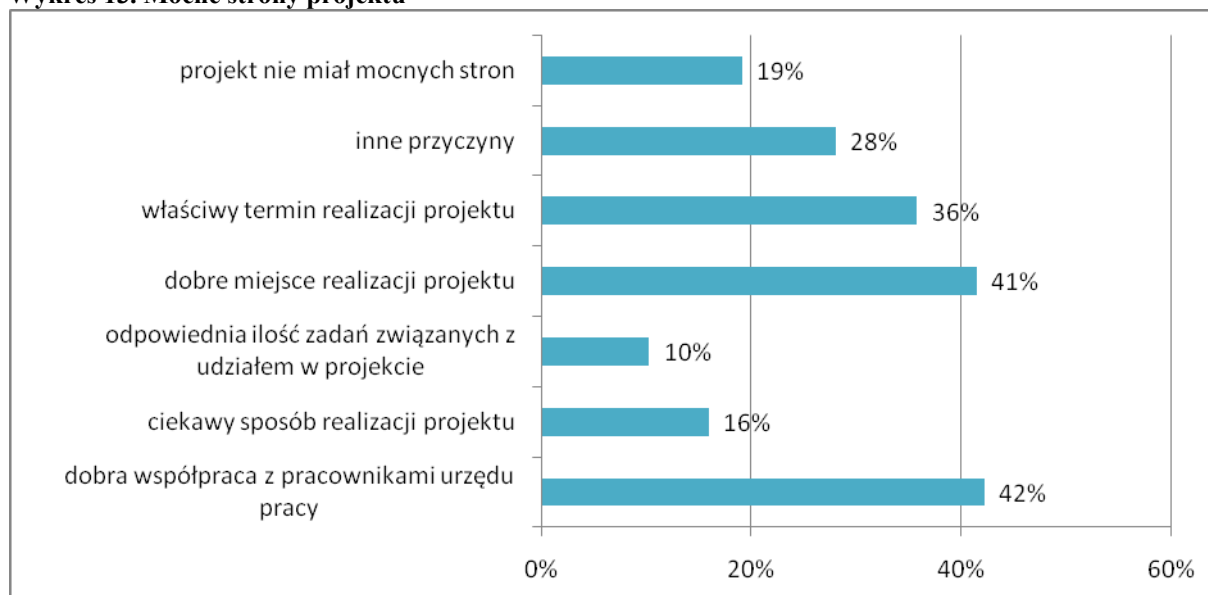
skutecznością. Projekt przyczynił się do poprawy sytuacji zawodowej uczestników i zdecydowana większość badanych po wzięciu w nim udziału lepiej radzi sobie w życiu zawodowym.

3.3.3. Mocne i słabe strony projektu

Sama informacja o charakterze ilościowym na temat statystycznej skuteczności wsparcia nie daje pełnego obrazu. Jak wykazały badania zrealizowane wśród bezrobotnych - uczestników projektu „Postaw na przyszłość”, projekt przyniósł rzeczywiste korzyści jego odbiorcom. Większość uczestników jest zdania, że ich sytuacja na rynku pracy po zakończeniu udziału w projekcie poprawiła się. Aby móc uzyskać pełny obraz oddziaływania projektu należy przyjrzeć się jego słabym i mocnym stronom z punktu widzenia jego uczestników.

W ocenie uczestników projekt był dobrze zarządzany. Współpraca między beneficjentami a Powiatowym Urzędem Pracy w Środzie Wielkopolskiej przebiegała bezproblemowo. Dobrą współpracę z pracownikami urzędu pracy dostrzegło ponad 42% badanych poproszonych o wskazanie, najmocniejszej strony w projekcie. Uczestnicy realizowanego projektu, oceniając współpracę z urzędnikami, szczególnie docenili ich kompetencje, komunikatywność, fachowość. Jedynie 3% badanych wskazało trudności we współpracy z pracownikami urzędu pracy, jako najslabszy punkt projektu. Bardzo mocną stroną projektu było też dobre miejsce realizacji projektu.

Wykres 13. Mocne strony projektu

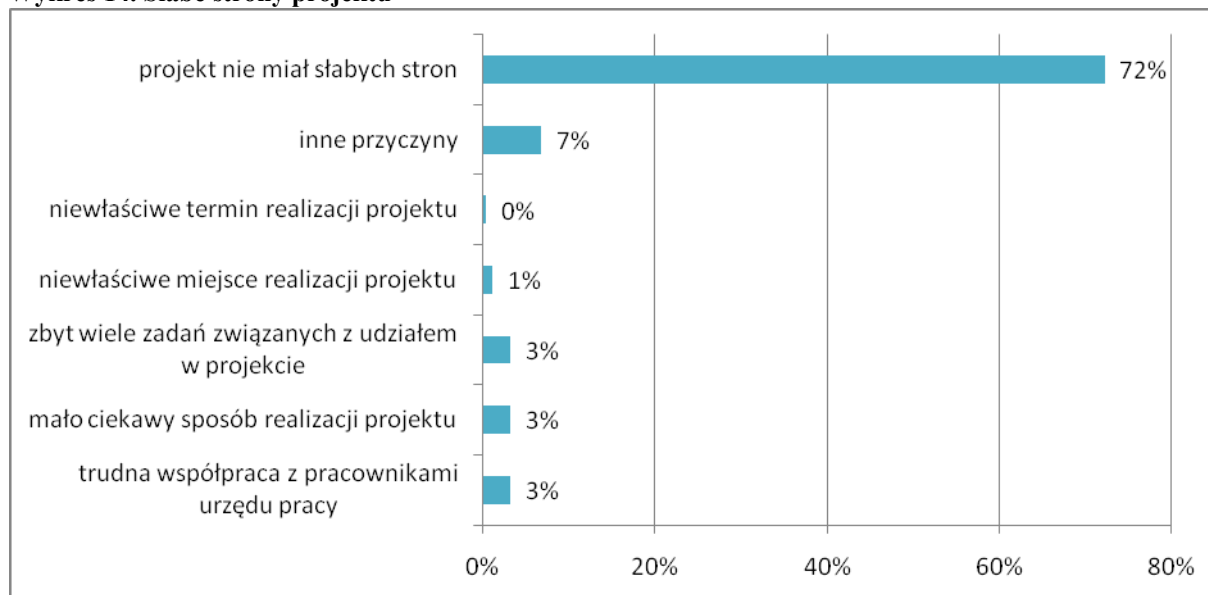

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru.

Zdecydowana większość badanych uważa, że projekt spełnił ich oczekiwania. Respondenci rzadko wyróżniali słabe strony projektu. Zdaniem 72% badanych projekt nie miał słabych punktów. Niecałe 7% badanych wskazywało na inne przyczyny, wśród których najczęściej wymieniali brak praktyki po kursie.

Wykres 14. Słabe strony projektu

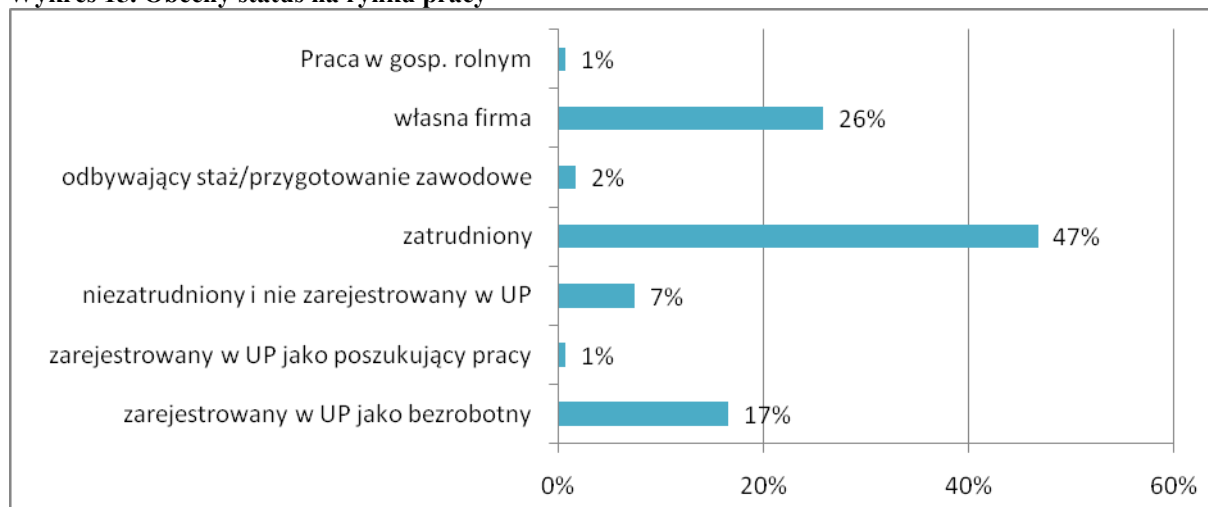
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru.

Uczestnicy docenili także miejsce, termin i sposób realizacji projektu. Można, zatem stwierdzić, że projekt z ich punktu widzenia był dobrze zarządzany. Dobre zarządzanie projektem przejawia się także w bezproblemowej i bardzo sprawnej współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy a także odpowiednimi zasobami PUP w Środzie Wielkopolskiej.

3.3.4. Użyteczność i trwałość wsparcia

Obecnie większość respondentów jest zatrudniona – ponad 47% badanych. Prawie 26% uczestników badania prowadzi też swoją firmę. Osoby te wyszły, zatem z bezrobocia i aktywnie zaistniały na rynku pracy. W sumie około 73% respondentów, którzy brali udział w badaniu i którzy uczestniczyli w projekcie „Postaw na przyszłość” obecnie pracuje. W chwili badania około 17% osób było zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotni, natomiast kolejne 7% nie pracowało, ale też nie było zarejestrowanych w PUP, 1% badanych było zarejestrowanych jako poszukujący pracy. Obecny status na rynku pracy badanych uczestników projektu prezentuje wykres 15.

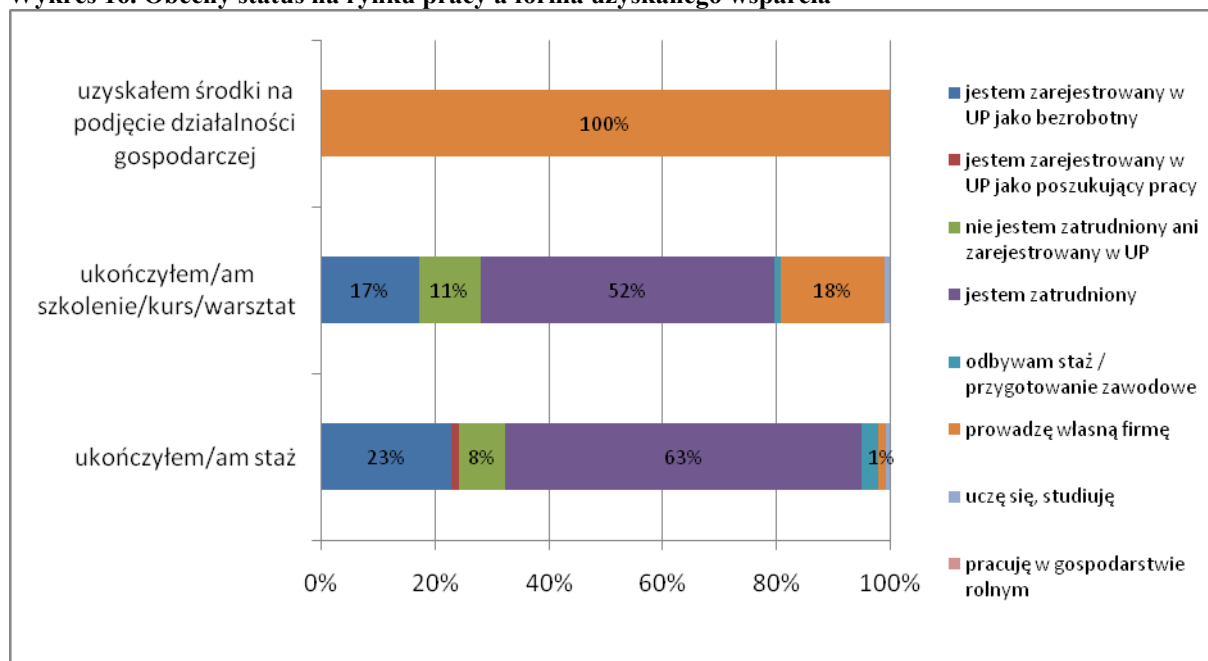
Wykres 15. Obecny status na rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru.

Na podstawie przeprowadzonego badania największym odsetkiem osób zatrudnionych charakteryzuje się wsparcie w postaci staży – około 63% osób, które ukończyły staż jest obecnie zatrudnionych. Wysoki odsetek osób zatrudnionych widać także w przypadku uczestników, którzy skorzystali ze szkoleń (prawie 52% uczestników szkoleń jest obecnie zatrudnionych). Wszystkie osoby, które uzyskały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, deklaruje, że nadal prowadzi własną firmę. Działalność gospodarczą prowadzą także osoby, które brały udział w ramach projektu w stażach i szkoleniach.

Wykres 16. Obecny status na rynku pracy a forma uzyskanego wsparcia

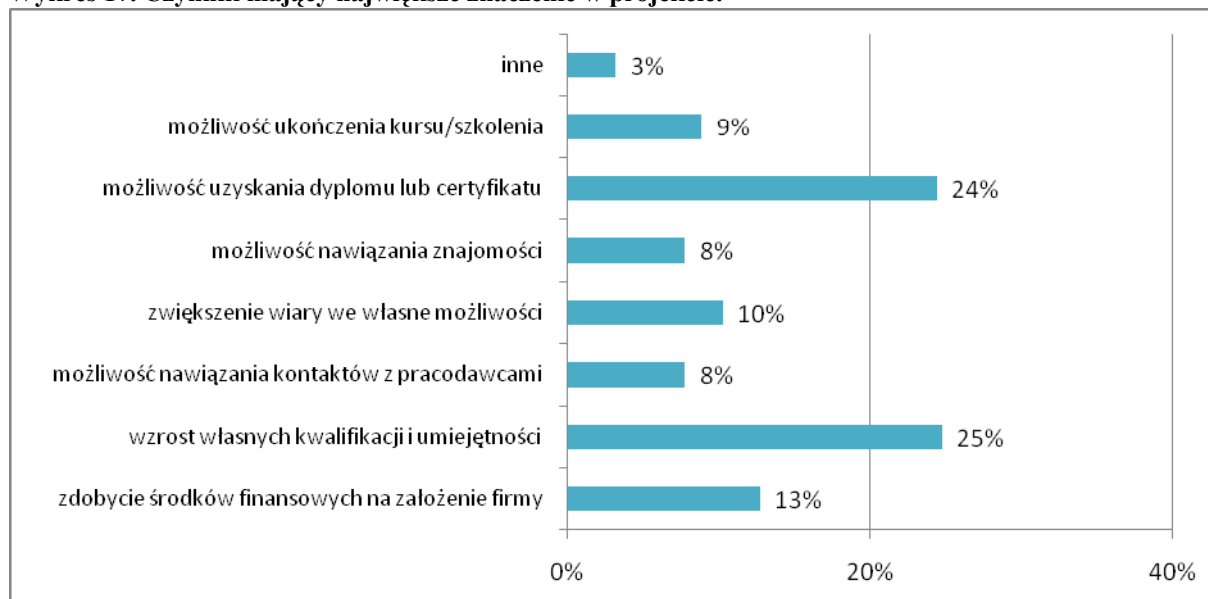
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru.

Projekt realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej okazał się bardzo skutecznym i użytecznym dla jego uczestników. W przypadku osób, które uzyskały środki finansowe na rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej, wskaźniki te należy jednak zweryfikować w przyszłości - po okresie minimum 12 lub 24 miesięcy od daty otrzymania środków na rozpoczęcie działalności. Bezrobotny ma, bowiem obowiązek utrzymać firmę przez okres 12 miesięcy, z kolei przez okres 24 miesięcy może korzystać z ulg w opłatach na świadczenia społeczne. Okres 24 miesięcy jest, więc bardziej miarodajnym dla oceny rzeczywistej trwałości tej formy wsparcia.

Dla uczestników największe znaczenie w projekcie miał wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności (25%), możliwość uzyskania dyplomu lub certyfikatu (24%), oraz zdobycie środków finansowych na założenie własnej firmy (13%). Pozostałe możliwości okazały się mniej istotne, co pokazuje wykres 17.

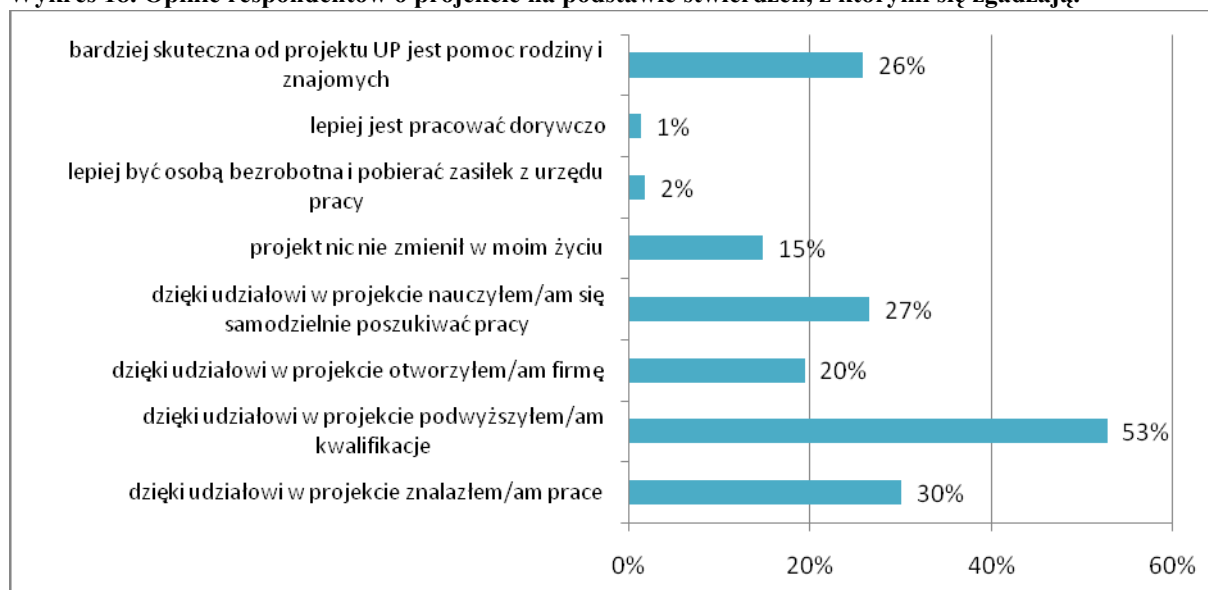
Wykres 17. Czynniki mający największe znaczenie w projekcie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Wykres 18 pokazuje, jaki odsetek respondentów zgadza się z wymienionymi stwierdzeniami. Dużym sukcesem jest fakt, że ponad 53% badanych dzięki udziałowi w projekcie podwyższyło kwalifikacje, ponad 30% znalazło pracę a około 27% nauczyło się samodzielnie poszukiwać pracy. Zaledwie 2% badanych uważa, iż lepiej być bezrobotnym i pobierać zasiłek z urzędu pracy lub pracować dorywczo. Znaczący odsetek respondentów uważa, iż bardziej skuteczna od wsparcia uzyskanego w ramach projektu realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy jest pomoc rodziny i znajomych (około 26%). 15% badanych uważa zaś, że projekt nic nie zmienił w ich życiu.

Wykres 18. Opinie respondentów o projekcie na podstawie stwierdzeń, z którymi się zgadzają.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru

O trwałości projektu świadczą opinie uczestników w zakresie poprawy ich sytuacji na rynku pracy, nabytych kwalifikacjach i umiejętnościach. Oprócz faktu podjęcia zatrudnienia, otrzymania środków na podjęcie działalności gospodarczej, istotna jest także ich postawa przejawiająca się zwiększeniem wiary we własne możliwości.

IV. Wnioski i rekomendacje

4.1. Trafność

W kontekście zagadnień związanych z rynkiem pracy powiatu średzkiego należy podkreślić dwa specyficzne aspekty – dominację sektora przemysłowego w zatrudnieniu mieszkańców powiatu oraz duży udział ludzi młodych oraz osób o niskim poziomie wykształcenia wśród ogółu bezrobotnych.

W powiecie średzkim dominującą grupą bezrobotnych są osoby z wykształceniem niższym niż średnie, przede wszystkim zasadniczym zawodowym, ale także gimnazjalnym i niższym. Ponadto w ostatnich trzech latach w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wzrasta udział osób pozostających bez pracy z wykształceniem wyższym. Wynika to m.in. z braku miejsc pracy dla wykształconych osób.

Do projektu przystępowali przede wszystkim młodzi bezrobotni – w wieku do 25 lat. Poziom wykształcenia beneficjentów projektu był zróżnicowany. Najwięcej, bo aż 86% uczestników legitymowało się wykształceniem ponadgimnazjalnym. Wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe posiadało 12%, wykształcenie wyższe 11% beneficjentów projektu. Najmniejszy 3% odsetek uczestników stanowiły osoby z wykształceniem pomaturalnym. Ogólnie warto więc zaznaczyć, że struktura uczestników projektu „Postaw na przyszłość” odbiega od struktury bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Środzie Wielkopolskiej – nadreprezentowane są osoby młodsze i lepiej wykształcone.

Realizacja projektu „Postaw na przyszłość” została skierowana przede wszystkim do osób młodych, posiadających wykształcenie minimum na poziomie średniego zawodowego, a więc do osób, które są w stanie podjąć pracę i posiadają przynajmniej teoretyczną wiedzę w danej dziedzinie. Projekt został nakierowany przede wszystkim na wsparcie bezrobotnych, których stosunkowo łatwiej wyprowadzić z długotrwałego bezrobocia. W kontekście struktury bezrobocia w powiecie był to dobór nie w pełni reprezentatywny. Gwarantował jednak to, że wsparcie będzie wykorzystane w jak najbardziej efektywny sposób. Dodatkowo tak dobrana grupa docelowa gwarantowała realizację założonych celów projektu.

4.2. Skuteczność

Projekt okazał się być w pełni skuteczną formą pomocy dla beneficjentów ostatecznych projektu. Spośród osób objętych badaniem 47% obecnie pracuje i 26% prowadzi własną firmę. Jak się okazuje, tylko 17% uczestników projektu jest obecnie ponownie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Środzie Wielkopolskiej jako osoby bezrobotne. Zdecydowanie najbardziej skuteczną formą pomocy okazało się wsparcie finansowe na rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej. Ten rodzaj pomocy jest o tyle skuteczny, że w dłuższej perspektywie czasu umożliwia stworzenie więcej niż jednego miejsca pracy. Staże okazały się najbardziej skuteczne jeśli chodzi o zatrudnienie, ponieważ zdecydowanie ponad 60% badanych, którzy ukończyli staże obecnie pracuje.

Podsumowując, wszystkie formy wsparcia udzielone uczestnikom projektu należy uznać za skuteczne, gdyż większość badanych odczuła pozytywne zmiany w swoim życiu zawodowym po zakończeniu w nim udziału. Nawet jeśli nie przełożyło się to w sposób bezpośredni na podjęcie stabilnej pracy, to uczestnicy projektu mogli zdobyć nowe doświadczenie zawodowe, podwyższyć swoje kwalifikacje lub nauczyć się samodzielnie poruszać na rynku pracy. Projekt przyniósł zatem również korzyści pozamaterialne – wzrost tzw. „umiejętności miękkich” uczestników – wzrost pewności siebie, poziomu samooceny, motywacji do poszukiwania, podejmowania i utrzymania zatrudnienia.

4.3. Użyteczność

Projekt okazał się być w największym stopniu użyteczny dla osób młodych, o czym świadczą zarówno opinie samych uczestników, jak i wskaźniki dotyczące skuteczności poszczególnych form wsparcia. Dla beneficjentów projektu największe znaczenie miał wzrost własnych kwalifikacji, możliwość uzyskania dyplomu lub certyfikatu oraz zdobycie środków finansowych na założenie własnej firmy. Większość badanych stwierdziła, że dzięki uczestnictwu w projekcie podwyższyło swoje kwalifikacje, lepiej radzi sobie w życiu zawodowym oraz że zaoferowana im pomoc była wystarczająca. Najlepiej radzą sobie osoby, które skorzystały z dofinansowania rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej. Można zatem ogólnie stwierdzić, że wsparcie zaoferowane w ramach projektu było użyteczne z punktu widzenia uczestników - większość beneficjentów ocenia je jako skuteczne lub bardzo skuteczne.

W najmniejszym stopniu projekt okazał się być skuteczny w przypadku bezrobotnych powyżej 50 roku życia – samo zainteresowanie bezrobotnych w tym wieku możliwościami, jakie oferował projekt było stosunkowo niskie. Formy wsparcia przewidziane w projekcie nie do końca dopasowane zostały do wymogów i oczekiwań tej grupy wiekowej.

4.4. Trwałość

Na podstawie zrealizowanego badania jednoznacznie należy stwierdzić, że najbardziej trwałe efekty wyjścia z bezrobocia przyniosło wsparcie w postaci jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej. Z rzeczywistą oceną trwałości tej formy pomocy należy się jednak wstrzymać do 12 i 24 miesięcy od momentu rozpoczęcia prowadzenia firmy. Związane jest to z koniecznością utrzymania przez beneficjentów działalności gospodarczej przez okres minimum 12 miesięcy. Ponadto osoby prowadzące firmy słabo prosperujące przeczekują ten okres czasu i dopiero po obligatoryjnym okresie funkcjonowania decydują się na ich likwidację. Z kolei część osób przestaje prowadzić działalność gospodarczą po upływie 24 miesięcy od jej podjęcia, gdy traci możliwość korzystania z ulg w składkach na świadczenia społeczne. Ten okres również często bywa momentem decydującym o przetrwaniu bądź likwidacji firmy założonej przez osobę bezrobotną. Mając powyższe na uwadze, należy zaplanować stały monitoring trwałości tej formy wsparcia.

Najmniejszą trwałością, rozumianą jako zagwarantowanie trwałego wyjścia z bezrobocia i podjęcia stałego zatrudnienia, spośród wykorzystanych form wsparcia charakteryzują się szkolenia. Jednak nie można powiedzieć, że okazały się one zupełnie nieskuteczne – ponad połowa badanych uczestników, którzy skorzystali z tej formy pomocy obecnie jest zatrudniona. Pamiętać także należy, że uczestnicy szkoleń dobrze oceniają udzieloną im pomoc.

Po zakończeniu odbywania staży ponad 63% badanych podjęło zatrudnienie, natomiast około 23% nadal pozostaje bez pracy i figuruje w ewidencji PUP. Wynika to przede wszystkim z podejścia pracodawców do staży jako doraźnej formy zatrudnienia i traktowania stażystów z góry jako pracowników tymczasowych. Pracodawcy nie chcą przyjmować do pracy absolwentów w innej formie niż staż, gdyż chcą minimalizować koszty związane z przyuczaniem ich do pracy.

Część A – rekomendacje operacyjne

Lp.	Tytuł Raportu	Wniosek (str. w Raporcie)	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status	Termin Realizacji
1		s. 36	Utrzymanie w projekcie instrumentu rynku pracy - jednorazowych środków na podjęcie działalności, jako najskuteczniejszej formy wsparcia w projekcie.	Powiat średzki – Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej	Uwzględnienie we wniosku o dofinansowanie na rok 2011 i kolejne lata wdrażania projektu systemowego.		
2		s. 36	Utrzymanie w projekcie wsparcia - staży, jako skutecznej formy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, która umożliwi zdobycie doświadczenia zawodowego i w konsekwencji zdobycie zatrudnienia.	Powiat średzki – Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej	Uwzględnienie we wniosku o dofinansowanie na rok 2011 i kolejne lata wdrażania projektu systemowego.		

Część B – rekomendacje kluczowe

Lp.	Tytuł Raportu	Wniosek (str. w Raporcie)	Rekomendacja (str. w Raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status	Termin Realizacji
1		s. 16	Opracowanie strategii kompleksowego wsparcia rozwoju edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie średzkim w kontekście wymagań lokalnego i ponadlokalnego rynku pracy.	Powiat średzki – Starostwo Powiatowe w Środzie Wielkopolskiej	Opracowanie dokumentu strategicznego poprzedzonego badaniami rynku pracy		

2		s. 32	<p>Monitoring efektywności i trwałości pozytywnych efektów wsparcia w ramach projektu, w szczególności wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.</p> <p>Realizacja monitoringu na poziomie województwa pozwoliłaby na ocenę całościową tej formy wsparcia w regionie. Badanie to umożliwiłoby wypracowanie rekomendacji w zakresie zmian poprawiających efektywność i skuteczność tej formy wsparcia i zaproponowanie zmian o charakterze systemowym.</p>	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	Realizacja badań ewaluacyjnych tej formy wsparcia w okresie minimum 2 lat od rozpoczęcia działalności przez uczestnika		
Część C – Rekomendacje horyzontalne							
Lp	Tytuł Raportu	Wniosek (str. w Raporcie)	Rekomendacja (str. w Raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status	Termin Realizacji
1		s. 18	Wprowadzenie zasady kompleksowości rozwiązań kierowanych do osób korzystających z form pomocy oferowanych przez powiatowe urzędy pracy np. w postaci poradnictwa zawodowego – pośrednictwa pracy przy wszystkich formach aktywnego wsparcia dla bezrobotnego.	IP PO KL	Wytoczne do założeń realizacji projektów przez Powiatowe Urzędy Pracy		
2		s. 35	Opracowanie systemu zachęt do zatrudniania osób starszych, szczególnie w wieku powyżej 50 roku życia i zwiększenie udziału tej grupy osób bezrobotnych w projekcie Dostosowanie form wsparcia do potrzeb bezrobotnych będących w wieku powyżej 50 roku życia.	MPiPS	Zmiana rozporządzenia MPiPS		

Drzewo problemów i celów

niewielki wachlarz instrumentów
ryнку pracy zastosowanych
w projektach

koniczność realizacji narzuconych
wskaźników

brak motywacji do zmiany swojej
sytuacji zawodowej wśród części osób
bezrobotnych

różne grupy bezrobotnych
o odmiennych od siebie potrzebach

niedostosowanie
instrumentów
ryнку pracy
do potrzeb
beneficjentów

niewielki udział w projekcie osób
o niskich kwalifikacjach

CEL:
zwiększenie udziału w projekcie osób o niskich kwalifikacjach

DZIAŁANIA:

- powiększenie wachlarza instrumentów i usług rynku pracy stosowanych w projektach tak, aby bardziej odpowiadały potrzebom osób o niskim poziomie wykształcenia, ponieważ nie posiadają odpowiedniej wiedzy i kwalifikacji do zakładania firm oraz pracodawcy niechętnie wybierają te osoby w procesie rekrutacji do pracy,
- wybór tematów szkoleń pod kątem dostosowania do potrzeb i możliwości osób o niskich kwalifikacjach,
- zaproponowanie osobom o niskich kwalifikacjach warsztatów motywacyjnych, szkoleń z umiejętności miękkich lub innych form zorientowanych na zwiększanie ich motywacji do podjęcia pracy,
- wdrożenie odrębnych projektów skierowanych wyłącznie do osób z wykształceniem niższym niż ponadgimnazjalne w celu przetestowania skuteczności tego typu działania,
- współpraca z innymi Urzędami w celu wymiany dobrych praktyk

ANALIZA SWOT

	Mocne strony	Słabe strony
WEWĘTRZNE	<ul style="list-style-type: none"> - umiejętność sprawnego zarządzania projektem, - wiedza na temat specyfiki lokalnego rynku pracy, - odpowiednie zasoby lokalowe, - dobra współpraca z otoczeniem projektu, - wczesna identyfikacja potrzeb uczestników. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak ofert pracy, szczególnie niesubsydiowanych w powiecie średzkim
ZEWNĘTRZNE	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> - duże zainteresowanie projektem ze strony osób bezrobotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - kryzys ekonomiczny, zwolnienia, niedostateczna ilość ofert pracy, - niedostosowanie form i kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, - brak instrumentów rynku pracy dostosowanych do potrzeb najstarszych i słabo wykształconych uczestników, - konieczność realizacji narzuconych wskaźników utrudniających udzielanie pomocy uczestnikom.